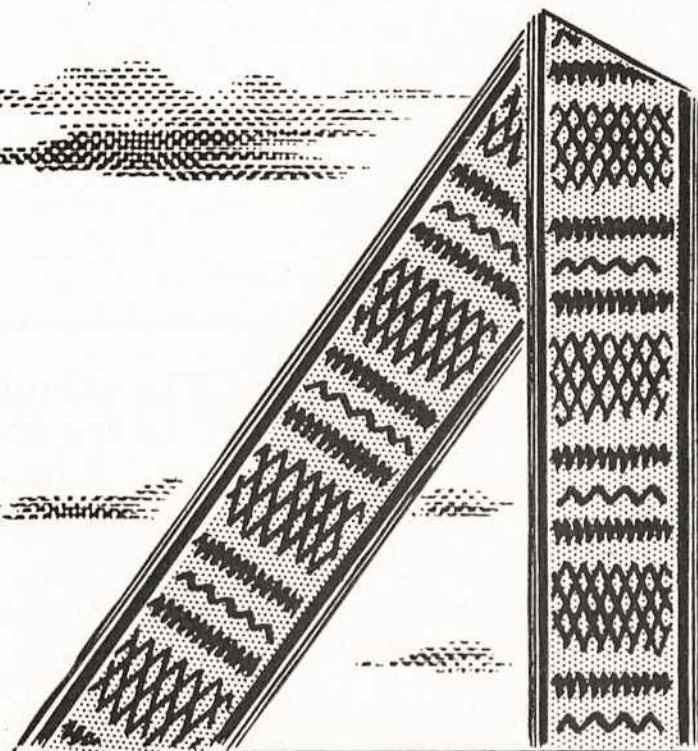

VYTIS

the Knight

Go ever onward faithful KNIGHT,
Let nothing swerve you from the right!
May God lead and light the way,
And ever steer you, lest you stray.
Be loyal and devoted too,
To your U.S.A. be ever true.
And, have within your heart a place,
A special spot, none can erase,
For much LOVED, much HURT,
LITHUANIA!

ANNIVERSARY

S. Hancewick

CONTENTS - TURINYS

FORTY YEARS SINCE	Rev. John C. Jutt	3
DIDŽIOJO RYŽTO ŠVENTĖ	Tomas Žiūraitis, O.P.	5
THE DEATH OF KING MINDAUGAS AND AFTER	Albin S. Adomaitis	6
TOKS BUVO LIETUVIS		8
AŠ ČIA — GYVA	Bernardas Brazdžionis	8
LIETUVA — EUROPOS KREPŠINIO MEISTERIS	Edvardas Šulaitis	9
GILSHE	Vincas Krėvė	10
FEMININE FAIR — MERGAIČIŲ PASAULIS		12
AWARD TO FR. ANTONINUS JURGELAITIS, O.P.		14
SONG OF THE SIMPLE MAN'S INABILITY TO WRITE		
Translated From Lithuania by Antonia M. Wackell		15
LIETUVOS VYČIŲ ISTORIJA	Ignas Sakalas	16
AUGŠTYN ŠIRDIS	Alfa Sušinskas	17
LIETUVIŲ ŽYGIS AMERIKOS LEGIONIERIŲ SUVAŽIAVIME ..		18
LET US CELEBRATE LITHUANIAN INDEPENDENCE DAY	K. Mockus	20
PORTRAIT OF A. K. OF L. PRESIDENT	Antonia M. Wackell	21
A SELECTION OF TITLES	Mildred Chinik	22
VYČIŲ SENDRAUGIŲ SKYRIUS	Ignas Sakalas	23
ARE YOUR PUBLIC RELATIONS SHOWING?		24
Iliustracijos iš Laiškai Lietuviams 13 psl.		
OUR NEW COVER — This year's special cover was designed		
by Stan Kancewick, K. of L. Art Director.		

KNIGHTS OF LITHUANIA

SUPREME COUNCIL OFFICERS

1957 - 1958

REV. ALBERT J. CONTONS,
Spiritual Director
50 W. 6th St., South Boston 27, Mass.

WALTER R. CHINIK, President
4649 Cook Ave., Pittsburgh 36, Pa.

MRS. MARY LUCAS, Vice President
204 Rita St., Dayton 4, Ohio

LEONARD VALIUKAS, Vice President
906 W. 34th St., Los Angeles 7, Calif.

MRS. MARCELLA ONAITIS, Rec. Sec'y.
2304 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.

WINIFRED J. SKUDRIS, Fin. Secretary
825 E. Broadway, S. Boston 27, Mass.

JOHN S. DANIELS, Treasurer
149 W. Eighth St., S. Boston 27, Mass.

HELEN SHIELDS, Trustee
217 Wharton St., Philadelphia, Pa.

JOSEPH A. SAKEVICH, Trustee
111 Crescent Drive, Arrowhead Park,
Point Pleasant, N. J.

KONSTANT J. SAVICKAS, Esq.,
Legal Adviser
4107 S. Archer Ave., Chicago 32, Ill.

COMMITTEES

RITUAL

STEPHEN J. ONAITIS, Chairman
2304 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.

JOSEPH SAKAITIS, Secretary
60 Harrison St., Worcester 4, Mass.

JACK L. JATIS, Treasurer
6822 So. Rockwell St., Chicago 29, Ill.

LITHUANIAN AFFAIRS

FRANK VASKAS, Chairman
206 Van Buren St., Newark 5, N.J.
Chicago District —

LORRAINE DOMBROWSKI,
7037 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill.

Mid-Central District —

FRANK GUEDELIS,
129 Rita Street, Dayton 4, Ohio

New York-New Jersey District —

ANNE KLEM,
183 Dukes St., Kearny, New Jersey

New England District —

JOHN OLEVITZ,
75 Gates St., S. Boston 27, Mass.

SPORTS

ROBERT S. BORIS, Chairman
7619 Calhoun, Dearborn, Michigan

SENIOR COMMITTEE

ANTHONY F. SKIRIUS, Chairman
9204 South Broadway, Los Angeles 3,
California

HONORARY MEMBERSHIP

LEONARD ŠIMUTIS, Chairman; JACK
L. JATIS, Secretary; ANTHONY J. MA-
ZEIKA, IGNAS SAKALAS and PROF.
ALEXANDER J. ALEKSIS.

Editor — DR. JUOZAS LEIMONAS,
52 Thomas Park, So. Boston 27, Mass.

Asst. Editor — PHYLLIS GRENDAI,
395 W. Broadway, S. Boston 27, Mass.

ADVISORY STAFF

REV. J. D. ZUROMSKIS, Boston, Mass.
WILLIAM V. GORSKI, Boston, Mass.
REV. A. J. CONTONS, Boston, Mass.
LILLIAN NAVICKY, Boston, Mass.

ART DIRECTOR

STAN KANCEWICK, Chicago, Ill.

LITHUANIAN CULTURAL

JACK STUKAS, Chairman
1264 White St., Hillside, N. J.

PUBLIC RELATIONS

ANTHONY YUKNIS, 7240 Sawyer Ave.,
Chicago 29, Ill.

JUOZAS SADAUSKAS, 1513 Larchmont
Rd., Cleveland 10, Ohio

EDVARDAS ŠULAITIS,
1330 So. 51st Ave., Cicero 50, Ill.

All correspondence should reach the editor by the 10th of the month preceding the next issue. Correspondents may use pen names, but all correspondence must bear the signature and address of the writer. The editor assumes no obligation to return any material not solicited.

VYTIS — THE KNIGHT

Published monthly, except August & September, by the Knights of Lithuania. Entered as 2nd class matter February 25, 1954, Putnam, Conn., under the Act of March 3, 1879.

POSTMASTER: if undeliverable, send form 3579 to VYTIS, Putnam, Conn.

Immaculata Press

FORTY YEARS SINCE

REV. JOHN C. JUTT

February 16, 1958 carries with it a special significance. It marks the 40th year since Lithuania proclaimed to the entire world her independence. True at the time she was weak, small and still suffering from the horrible effects of World War I but her leaders were full of indomitable courage. This courage and determination of spirit led them to brave the world and especially the enemies of Lithuania by proclaiming that their small nation had the right to live as a free nation among the independent nations of the world. Fortunately for her, Lithuania was able to enjoy the fruits of independence for 21 years, at times not without much difficulty.

Today Lithuania does not enjoy the blessings of freedom. In violation of all principles of justice and charity, her cherished independence has been wrested away from her. Many of her people have been exiled to the barren wastes of Siberia or scattered over the four corners of the world. Those, still living in the native land, for now some 18 years have been undergoing a persecution, the like of which this world has not seen since the time of Nero. It is true that recent reports reveal a lessening of this persecution but it remains a fact that the country is not free and when a country is not free, it is at the mercy of her dominator. It is also true that some countries like our own United States have not recognized the unjust absorption of

the country within the Soviet Orbit but it nevertheless remains a reality that the country is actually enslaved and trodden down by a cruel power.

What can we, you and I, do about this most unhappy and tragic situation? What should February 16, 1958 mean to and do for us? How should the 40th anniversary of Lithuania Independence Day affect each and every one of us?

Not Everything Done

Those acquainted with the problem will readily agree that almost everything humanly possible has been done to restore Lithuania among the free and independent nations of the world. Resolutions have been prepared and promulgated, influential men of the world have been contacted and urged to challenge the Soviet's seizure of the country, almost every political means has been exploited for Lithuania's benefit, yet Lithuania continues to be enslaved and downtrodden by an inhumane power. All this suggests that perhaps we have been relying too much on human means to make Lithuania once again free. We have perhaps forgotten that everything lies in God's hands and it is to Him that we should appeal. Yes, we have from time to time resorted to spiritual means but have we relied on the spiritual as much as we should have and as much as we have been capable? God

is the author of all peace and righteousness and His will must be done at all means. Like the ancient Hebrews who achieved success only when they learned to turn completely with full confidence and trust in Almighty God, we, too, must learn to direct our prayers with much more piety and devotion to God in behalf of suffering Lithuania. We owe this to her by the precept of Christian Charity which we must fulfil as Catholics and by virtue of the duty we have as Lithuanians. Let us acquire and cherish the faith of the Psalmist: "Blessed is the man whose trust is in the name of the Lord." (Ps. 39-5). "In Thee have our fathers hoped; they have hoped and Thou hast delivered them. They cried to Thee and they were saved; they trusted in Thee and were not confounded." (Ps. 21-5 seq.)

No Limits For Christian Charity

But, as Benjamin Franklin frequently reiterated, God helps those who help themselves. We must rely on God for without Him, we can accomplish nothing. God has given us an intellect and will not without reason. He expects us to use them. He expects us to work and to unite our efforts with His help and graces. God will do nothing without our efforts and cooperation. Consequently, while we may and should pray to God that He show His mercy to suffering Lithuania, we must none the less expend our

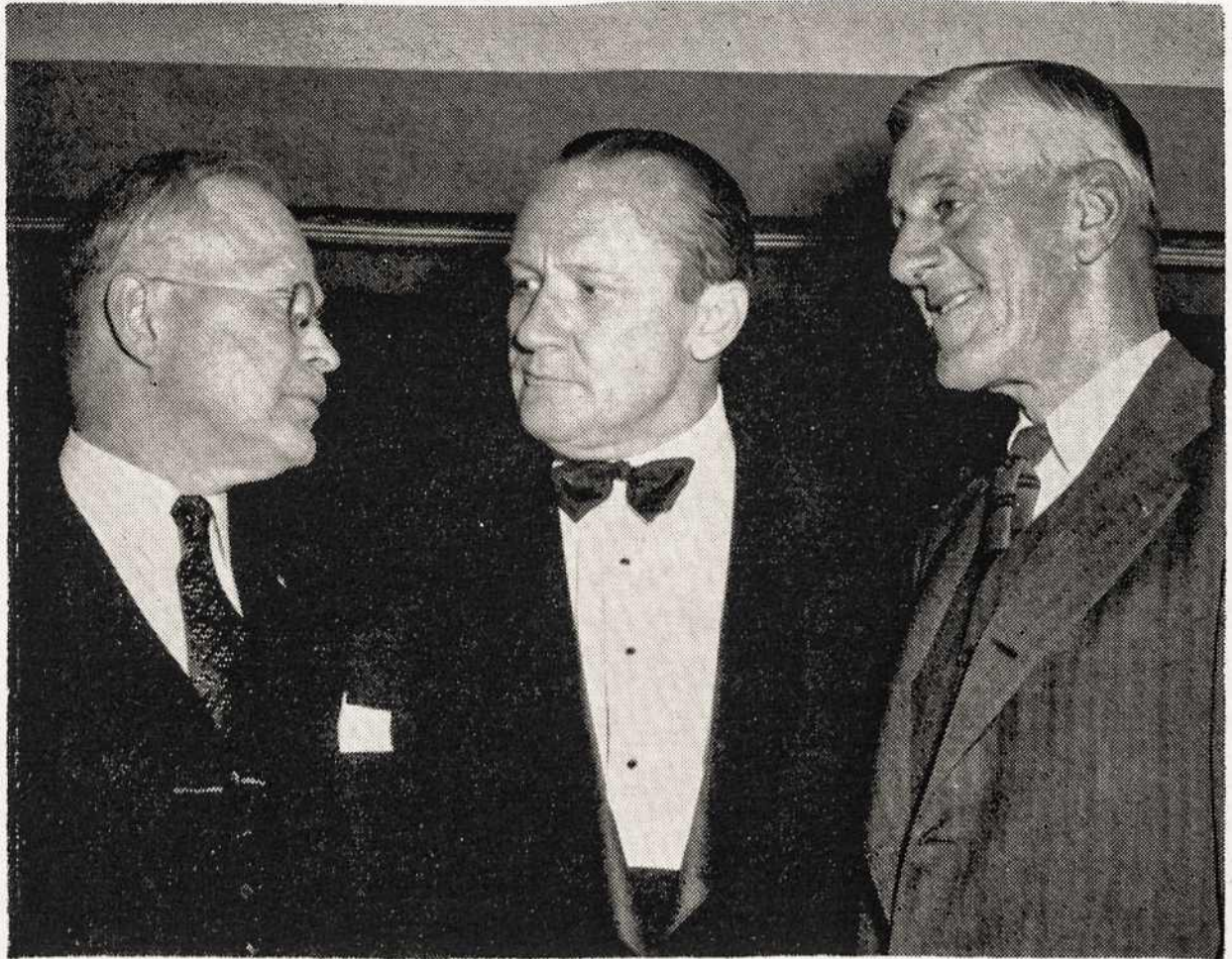
own personal energies in the battle for Lithuanian Independence.

Some may argue as many do that this is unnecessary. According to them, we are Americans and there is very little hope for most of us that we'll ever be in Lithuania. Certainly we'll never be her citizens, so why be concerned about her? Let Lithuania take care of her own case. It would be wonderful if the same ones could adequately answer these questions; When did Christ ever place limits on our Christian Charity according to geographical boundaries? Why then did America fight for Korea and for the other countries that were threatened by bigger but greedy powers? Surely very few, if any, Americans would ever see or, much less, live in Korea or elsewhere.

Then, too, as the saying goes, Charity begins at home. By God's own will, we have Lithuanian blood in our veins. Blood runs thicker than water. Then ought we, being of Lithuanian blood, not help Lithuania where most of our parents lived and received the faith which we, through them, are privileged to enjoy? Ought we not feel ashamed to see so many, not of our blood, do their best for the cause of Lithuanian Independence whereas many of us just don't seem to care? What righteous excuse can we have and pretend to offer?

Lithuanian Spirit And Action

The conclusion is clear. We can and we must help. We must get into the battle if we haven't already. We must continue it with renewed vigor and determination if we are already in the battle. More loudly than ever before, we must, as it is truly the time to do so, clearly and vividly relate to the world the tragedy of Lithuania, the trickery of Soviet Russia and the obvious possibility of the same thing happening to America. Despite the numerous pleas made, the American public continues to be apathetic and lethargic. The fact that it could happen to them just doesn't enter their minds. On the occasion of the 40th anniversary, we must wake them up and realize that what has happened to Lithuania can happen to America. Better minds than ours have reiterated this frequently.

New Bedford Times

SYMBOLS OF INDEPENDENCE AND JUSTICE. Left to right, Lithuanian Consul Shallna, U. S. Senator Knowland and U. S. Senator Saltonstall. The forgoing three gentlemen have been working realistically for the independence of Lithuania.

In June 1941, Senator Saltonstall, then Governor of Massachusetts, issued a Proclamation in connection with the struggle for independence by the Baltic States of Lithuania, Latvia and Estonia. His speeches in the Congressional Record demonstrate his efforts for the independence of Lithuania.

Senator Knowland has been champion of Lithuanian Independence for some time, attending Lithuanian mass meetings in the eastern part, mid-western part and the western part of the United States.

During the period when it was very difficult to bring out the real facts against the USSR, our Lithuanian Consul Shallna, the moving spirit in organizing the Baltic American Society of New England, presided at the first public meeting of the Society in Faneuil Hall, Boston, Mass., the Cradle of American Liberty, in July 1941, about which meeting the **BOSTON TRAVELER** on July 25, 1941, wrote editorially as follows: "A colorful ceremony will take place at Faneuil Hall on Sunday. Americans of Estonian, Latvian and Lithuanian extraction will unite in a pledge of undying allegiance to the democratic principle preserved here, but temporarily lost in their native lands. The Baltic States, like Holland and Belgium, are in a geographically tragic plight. They are caught between the upper and nether millstones of two great powers, Germany and Russia. They have the seacoast and the harbors vital to Berlin and Moscow. The peoples of the Baltic countries are neither Nazis nor Communists; they are Estonians, Latvians and Lithuanians. They know that the political integrity of their lands is possible only with the triumph of the democratic principle."

Let us without ceasing proclaim to the free world and to the dismay of the cruel Soviet, that Lithuania has a God-given right to be free and that she is a power now unjustly occupied and ruled by the Soviet. Let us reiterate and reiterate that

the Soviet has no sovereign rights over Lithuania or over her territory. Let us demand and demand emphatically that the Soviet must get out of Lithuania and must return all Lithuanian nationals to their native land. Let us protest vehe-

DIDŽIOJO RYŽTO ŠVENTĖ

TOMAS ŽIŪRAITIS, O. P.

**Būti tėvynės laisvės
šaukliu svetur — mūsų
šventoji pareiga.**

Nepriklausomybės paskelbimo sukaktis yra didžio ryžto šventė, nes ji atgaivina didingą mūsų tautos praeitį, išryškina skaudžią dabartį ir skatina garbingai ateičiai.

Didysis ryžtas praeityje

Nežinia, kada Baltija pradėjo savo gintarinę vagą ir kada prie jos krantų atsirado lietuvis kurti savo gyvenimo. Nuo dešimto amžiaus pasaulis vis dažniau išgirsta lietuvių vardą. Vėliau ne tik vardas, bet ir garsas pasklido nuo Baltųjų iki Juoduųjų jūrų. Tai buvo Vytauto Didžiojo Lietuva, prasiskleidusi gražiausiu valstybingumo žiedu. Tikrai po Liublino unijos (1569 m.) ir po paskutinio Lietuvos - Lenkijos padalinimo (1795 m.) didžioji bajorų

mently against the atrocities which have been foisted upon the Lithuanian people.

Last year Soviet Russia celebrated the 40th anniversary of their rule. It is more than fitting that we counteract what they have done on the occasion by making the 40th anniversary of Lithuanian Independence an occasion that will recall to the entire world the solemn right that Lithuania has to act and function freely, to rule herself without any outside intervention and to govern herself in accordance with the will of the majority of her people. The occasion should mean a renewal of our Lithuanian spirit. It should encourage us to dedicate a part of our precious lives to the worthy and righteous cause of freedom for those of the same blood as ours but less fortunate than we. It should motivate us to a much greater and wider participation in the important work of the Committee on Lithuanian affairs. Above all, it should bring us closer to God who alone can give to Lithuania the freedom that she craves for so ardently and so sincerely.

dalis išsižadėjo lietuvių kalbos ir tautos idealų. Tuo tarpu liaudis, valstiečiai, — tie gryniausie lietuviai — nors ir labai vargo, bet nepasidavė svetimųjų įtakai. Kada nuo 1861 m. valstiečiai tapo laisvais ūkininkais, jie materialistiškai ir dvasiškai atsigavo. Iš laisvųjų valstiečių kilo visa eilė inteligentų: S. Daukantas, Vysk. M. Valančius, M. Akelaitis, Vysk. A. Baranauskas, I. Basanavičius, V. Kudirka, Maironis ir kiti. Jie ir pradėjo ryžtingą kovą dėl tautos laisvės. Tada nušvito "Aušra", prabilo "Varpas", toliau budėjo "Tėvynės Sargas"... Atgimimo maršais skambėjo visa Maironio poezija, žadindama senelius iš kapų milžinų, skatindama tautiečius paimti arklą, knyga, lyra ir visiems vieningai kovoti su Lietuvos pavergėjais.

Pagaliau kilo iš tautos dvidešimts vyrų ir Vasario 16 aktu 1918 metais paskelbė Lietuvos nepriklausomybės atstatymą. Ir tai padarė tada, kai dar ne tik Vilniuje, bet ir visame mūsų krašte šeimininkavo vokiečiai. Rusijos galybė buvo palaužta. Vokiečių divizijos grįžo iš rytų namo, trypdamos Lietuvos žemę ir slopindamos tautinį atgimimą. Tačiau lietuvių ryžtas buvo stipresnis už priešų jėgą, tėvynės meilė buvo karštesnė už karo mašinos ugnį. Pajudėjo savanorių pulkai; kovos tęsėsi dar keletą metų, kad gyvybės kaina būtų įamžinta tai, kas Vasario 16 aktu paskelbta. Ir Lietuva tapo nepriklausoma. Mūsų Nepriklausomybė šiandien yra paraližuota, bet nemirusi: ji gyva pavergtųjų ir laisvųjų brolių bei sesių širdyse; ji gyva ir laisvojo pasaulio sąmonėje. Lietuva kelsis iš naujo laisvam, naujesniam gyvenimui.

Praeities ryžtas — dabarties isakymas

Prisiminėme lietuvių vardą senovėje, netolimoje praeityje; prisiminėme jo kovas už savo kraštą ir kultūrą. Prisiminėme tai todėl, kad

nueitas laisvės kelias mus žavėtų, įpareigotų.

Neprarasime vilties ir tikėjimo, kad Lietuva prisikels. Juo labiau turime pagrindo tuo tikėti, nes milijonai kovoja dėl laisvės; su mumis Dievas ir laisvasis pasaulis. Gyvensime ta viltimi, kuri, kaip kalnų šaltinis, neužslėgiama nei žemės, nei uolos:

**O, Viltie, tu, kaip kalnų šaltinis,
Neužslėgiama nei žemės, nei uolos.
Kaip varpelis šventas sidabrinis
Virpa džiaugsmas vidury tylos...**

K. Bradūnas

Būsime tautinės dvasios knygnešiai. Kiekvienas yra knygnešys, kuriam lietuviškas spaudos palaikymas yra ne pašalinis reikalas, bet misija; kuris sielojasi spauda, besirūpinančia atgimstančios Lietuvos pilnutiniu gyvenimu — religiniu ir tautiniu.

Savanoriai tebūna mums pavyzdys. Partinius ir asmeninius ginčus atidėsime iki tos dienos, kada būsime laisvi ir tautiškai subrendę. Savanoriaiėjo mirti vardan Lietuvos. Tuo tarpu Lietuva iš mūsų gyvybės kainos nereikalauja. Ji prašo mesti be reikalo ginčijusius ir tarpusavy kovojus.

Nepamirškime partizanų tėvynės meilės ir jų didvyriškumo. Kai prieš keletą metų Lietuvoje vienas 18 metų partizanas po ilgų kankinimų buvo paguldytas prieš didžiulį tanką, kad išduotų save, draugus ir paslaptis, jis tylėjo. Pajudėjęs maskolių tankas ir išpaudė didvyrio širdį kankinių žemėn...

Tankai yra bejėgiai sunaikinti tėvynės meilę kovotojų širdyse; priešai bejėgiai bus, jei nepalaužiama viltimi, knygnešiu, savanorių ir partizanų dvasia gyvensime, kovosime vardan tos Lietuvos... Kada Gedimino kalne laisvės varpas prabilti negali — mes nenutilsime. Būti tėvynės laisvės šaukliu svetur — mūsų šventoji pareiga.

THE DEATH OF KING MINDAUGAS AND AFTER

*Albin S. Adomaitis,
Baltimore, Md.*

Mindaugas ruled as a Christian king until 1263. Unfortunately a chain of circumstances occurred that resulted in King Mindaugas being killed together with his youngest sons Ruklys and Rupeikis. While the Lithuanian kingdom did not disintegrate, all hope was lost of eventually creating a more powerful united commonwealth consisting of Lithuanians, Latvians, Old Prussians and Sudavians. Had these related people been joined into a common state, the history of Baltland and of northeastern Europe would have indeed been quite different. The hopeful ad-

vance of Christianity also would not have come to an abrupt halt.

In 1263 King Mindaugas sent a Lithuanian army against the Slavic principality of Briansk. Its General was Daumantas, the Prince of Nalsėnai. However there was dissatisfaction in Lithuania that the king was embroiling himself in a war with the Eastern Slavs while the kinsmen of the Lithuanians were in a desperate fight for survival in Samogitia and Prussia. Hence General Daumantas and the Samogitian Prince Treniota entered into a conspiracy and assassinated King Mindaugas and his two

sons. The philosophy governing this unfortunate act was that with the death of Mindaugas and his heirs, the nation would become more unified and the army would be greatly strengthened. Thus Lithuania would be placed in a more powerful position to annihilate the German knights who were conquering the Prussians and attacking the Samogitians. However the nascent kingdom was violently shaken to its very foundations and actually weakened.

The death of Mindaugas precipitated civil strife and the various princes of Lithuania fought

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimas 1918 m. Vasario 16 d.

for supremacy as to whom would sit on the Lithuanian throne. The only living son of King Mindaugas was Prince Vaišvilkas and he was far away living as a monk in a monastery in Greece. The most powerful candidates were Prince Treniota of Samogitia and Prince Tautvilas of Polotsk. Eventually Treniota assumed control while Tautvilas was killed. Daumantas fled from his homeland to Pskov where he was elected to the throne. There he ruled for 30 years and became noted for successful wars in the service of that Slavic principality.

Grand Prince Treniota tried to follow the foreign policy that he had originally recommended to Mindaugas. He poured troops into Prussia and Latvia in an attempt to aid the indigenous population in its desperate stand against the German conquerors. Unfortunately he made the fatal mistake of persecuting Mindauga's friends. This eventually led to the engineering of a plot by the oppressed and Treniota was assassinated after ruling barely two years as the grand prince of Lithuania.

Meanwhile Prince Vaišvilkas (the eldest son of Mindaugas) had left Greece and was living in Pinsk. With the death of Treniota he laid claims to the royal throne of Lithuania. His supremacy was aided by Volhynian troops and generally Lithuania recognized him as her ruler. However, the Samogitians vigorously opposed him as he was friendly with Volhynia and had made peace with the Teutonic Order. King Vaišvilkas soon found that administering the Lithuanian state during such violent times was quite hectic. After three years on the royal throne he retired again to the monastic life. He gave the reins of power to his brother-in-law Švarnas. The latter died after a year. Meanwhile fate did not permit Vaišvilkas a peaceful existence in the religious life. Lev, a prince of Slavic Volhynia, had been angered that the Lithuanian throne had not been given to him; thus after inviting Vaišvilkas to a banquet—Lev assassinated him!

Therefore with the death of the last son of Mindaugas, Lithuania was left without any apparent

successor to the throne. The stage was set for a new contest of power by the other princes of Lithuania.

It is indeed tragic that just after twelve years of Latin Christian government, Lithuania was without a ruling dynasty. The desires of King Mindaugas to establish a truly Christian nation ended in almost complete failure. Due to the many acts of betrayal and hypocrisy by the Christian Germans and Slavs, the new religion never had even a fair chance to effect the mass of people. Christianity became synonymous with political, economic and social slavery to the majority because becoming a Christian meant the loss of personal rights and property to the conqueror. A small minority kept the spiritual fires of Christianity burning along side the eternal fires (in the sacred oak groves) of Lithuania. It is ironic that the German Teutonic Knights whose original objective was to bring nations to Christ repelled them with its degeneration into piracy and lust for temporal wealth and power.

TOKS BUVO LIETUVIS

Lietuviai iš prigimties yra gabūs, gilios dvasinės kultūros bei intuicijos žmonės, pastovaus būdo ir gilaus mąstymo; lėti, svetingi, nuoširdūs, individualistai, konservatyvūs ir dideli nuosavybininkai; atkaklūs ir kieti savo darbe, pasiryžimuose ir užbrėžtuose tiksluose. Pagaliau lietuvis yra svajotojas. Tokį jį padarė Lietuvos gamta, būtent: miškų ošimas, ežerų ir upių šniokštimas, ilgos ir tamsios rudens naktys, kuriomis lietuvis randa laiko pasvajoti, padainuoti ir pasakas seksti. Jis labai mėgsta dainą. Savo širdies džiaugsmą ar nuliūdimą jis išreiškia daina. Visas savo svajones, pasisekimus, vargus ir nelaimes jis apdainuoja.

Kuris lietuvių tautos būdo bruožas yra ryškiausias? Neabejotinai — maldingumas. Jokie kiti motyvai, jokie šūkliai taip nesujaudins lietuvių sielos, nesutrauks didžiausių minių, kaip tikybiniai. Įsiklausykite į minios širdies balsą — jos giedojimus. Kas tas minias pagauna, sutraukia? Gal įprotis? Gal kokie žemiški sumetimai?

Tai tikrosios lietuvių sielos balsas, kuris reiškiasi amžiais nė kiek nesilpdamas. Tas gilus religingumas yra lietuvių tautos skardžiausia žymė, ryškiausias bruožas.

Kai lietuvių tauta dvasiniu atžvilgiu jau suaugo su katalikiška krikščionyste, tai ji yra priskiriama prie švelniausių ir ramiausių Europos tautų, ypač jos liaudis. Lietuvos kaimiečių gerumu, nuoširdumu, vaišingumu nesykį gėrėjosi net aukštosios vakarų Europos kultūros vyrai. Dr. A. Doritz, Leipzigo universiteto profesorius, studijų reikalais važinėjęs keletą vasarų po Lietuvą, taip yra parašęs lietuviams: "Nėra Europoje geresnės širdies, geresnio charakterio žmonių už lietuvių. Kad nebūtų tų prakeiktųjų degtinės ir alaus, tai galėčiau sakyti, kad lietuviai pagal savo gerą širdį yra ideališkiausia tauta pasaulyje".

Vyskupas M. Valančius, atidus gyvenimo stebėtojas, visai gražiai atsiliepia apie lietuvių liaudį. Savo 1862 metų raporte popiežiui jis sako, kad žmonių papročiai esą dori ir nesugadinti; reta didesnių nedorybių. Savo pamaldumu, vaišingu-

AŠ ČIA – GYVA

Ieškojau tėvyškės tamsioj nakty, it kapas:

— Kur tu, tėvyne, kur tu, Lietuva?

Ar plaka dar skausme širdis sukepus,

Ar tu gyva, ar negyva?

Iškėliau, šaukdamas, rankas į dangų juodą:

— Kur tu, tėvyne, kur tu, Lietuva?

Ir kai parpuoliau, bėgdamas per gruodą,

Atsakė man: — Aš čia — gyva.

Aš čia — gyva, — po kojų tarė žemė, —

Aš čia — gyva — sūnau, ar nematai? —

Aš čia — gyva, — palinkę ir sutemę

Atsiliepė dangaus skliautai.

Aš čia — gyva, — Dubysa subangavo,

Aš čia — gyva, jai pritarė krantuos,

Aš čia — gyva, — kaip aidas sudejavo

Daina pagajuose aukštuos.

Ėjau klupau iš pirkios į pirkele:

— Kur tu, tėvyne, kur tu, Lietuva?

Tik balsas tas man rodė tamsų kelią:

Aš čia — gyva, aš čia — gyva.

Kaip skausmo ašaros, mirgėjo žiburėliai...

— Ar tu tenai, ar tu ten, Lietuva?

Ir iš tamsos, ir iš nakties, ir iš šešėlių

Atsiliepė: — Aš čia — gyva.

Bernardas Brazdžionis

mu, žmoniškumu liaudis jokiai tautai pirmenybės neužleidžianti. Blogo papročio, su kuriuo kovoti būtų reikalingas popiežiaus patarimas arba pagalba, nesą išiskverbisio.

Taip pat malonu pabrėžti lietuvių savitarpi sąžiningumą prieš pirmąjį pasaulinį karą. Vekseliai, raštiški pažymėjimai bei pakvitavimai tada nebuvo madoje. Nors visokiausios paskolos buvo teikiamos ant žodžio, bet skolininkai šventai rūpindavosi atsilyginti.

Nemažesnis malonumas yra prisiminti Lietuvos kaimiečių didį darbštumą, kuklumą ir, sykiu su protingu taupumu, krikščionišką užuojautą vargšams. O koks aukštas ir stiprus juose buvo moterystės šventumo supratimas ir gerbimas: nežinomi buvo pasimetimai, išsiskyrimai ir labai reti apsivedimai su kitų tikybu asmenimis.

Motinos pagarba ir vaidmuo lietuviškoje šeimoje yra didelis, kaip

tai aiškiai rodo lietuviškos liaudies dainos. Tėvams ir, apskritai, vyresniesiems vaikai reiškia atitinkamą pagarbą ir klusnumą: jų žodis jiems šventas.

Turime pagrindo teigti, jog krikščionybės atneštam aukščiausiam Dievo ir artimo meilės įsakymui, kaip vyriausiai dorinio gyvenimo taisyklei, lietuviai neliko abejingi, ir kad Kristaus atsiradimas jų religinės pasaulėžiūros ir pergyvenimų centre tikrai yra davęs gražiausių dorumo vaisių.

Nors šiandien lietuviai turi nedidelį žemės plotą ir vos tris milijonus gyventojų, bet turi nepaprastai aukštą dvasinę kultūrą, originalių tikybinių papročių, meno, literatūros, muzikos ir filosofijos pradmenis. Ir jeigu kada nors lietuvių tautai bus lemta tarti pasauliui savą lietuvišką žodį, tai lietuviai kaip tik prabilis vidinės dvasinės kultūros srityje.

"Kat. Lietuva"

LIETUVA – EUROPOS KREPŠINIO MEISTERIS

EDVARDAS ŠULAITIS

1937 metai Lietuvos sportinėje istorijoje yra įrašyti didelėmis raidėmis, nes tais metais tada dar mažai kam žinoma Lietuvos krepšinio rinktinė iš Rygos parsivežė Europos krepšinio meisterio vardą. Šiandien, minėdami 20 metų sukaktį nuo šio neeilinio įvykio, šiuo kukliu straipsneliu mėginame pažvelgti į anas pergalės dienas.

Pradžioje leiskime pakalbėti vienam iš pergalės iškovotojų — Lietuvos rinktinės žaidėjui Artūriui Andriuliui, kuris taip nupasakoja mūsų krepšininkų pirmąsias dienas Rygoje:

“Be triukšmo ir didžios reklamos atvykstame į Latvijos sostinę Rygą, 1937 metais gegužės mėn., tur būt, 1 dieną. Senas, tradicinis svečių lietuvių viešbutis Excelsior, kaip visada, taip ir dabar priglaudžia lietuvius.

Ateina laikas ir pirmajai treniruotei. Nukeliaujame į latvių sporto namus, kur turime progos trumpai stebėti kelis besitreniruojančius mūsų būsimus žaidynių priešus ir mes priename išvados, kad kol kas nieko baisaus dar neišvydome.

Išėjus mums į aikštę, daugelis treniruotes stebėjusių žmonių, ruošiasi apieisti salę, tačiau juos sulaiko mūsų amerikoniškas treningo būdas, gražios, skoningos uniformos ir, priede, neperblogiausi metimai. Man išrodo, kad jau nuo to vakaro daugeliui paliko neaiškus mūsų tikrasis pajėgumas, kurio auka buvo Italijos krepšinio rinktinė.

Ir iš tiesų, italai pirmieji turėjo patirti naujojo Europos krepšinio meisterio — Lietuvos stiprybę, kada lietuviai kietoje kovoje sutriuškino stiprią Italijos rinktinę 22-20. Italai, neįvertindami lietuvių pajėgumo, pirmame kėlinyje žaidė su antrojo penketuko žaidėjais, kurie buvo bejėgiai atsilaikyti prieš nematytą Talzūno ir Kriauciūno techniką bei viso vieneto darnų dengimą. Nors antrame kėlinyje pirmasis italų penketukas, jau su dideliu su-

sirūpinimu, stengėsi lietuvius pasivyti, tačiau jų patsangos liko be vaisių. Lietuvos naudai taškus sukalė: Talzūnas (12), Puzinauskas (6), Žukas (3), Kriauciūnas (1).

Po kuklios, bet reikšmingos pergalės prieš italus, antrame susitikime lietuviai nukirto Estiją 20-15. Ir ši kartą geriausiu taškų medžiotoju buvo kuklusis Talzūnas, surinkęs 9 tšk.; po jo sekė: Kriauciūnas (5), Žukas (5), Andriulis (1).

Sekančią dieną lietuviai iškovojo trečiąją iš eilės laimėjimą, kada krito Egipto komanda 21-7. Egiptiečiai šiose rungtynėse pasiekė tik vieną pilną krepšį, o kitus 5 taškus surinko iš baudų. Lietuviai taškus pelnė: Talzūnas (13), Kriauciūnas (8).

Su nekantrumu lauktos Lietuva-Lenkija rungtynės baigėsi irgi mūsų vyrų laimėjimu. Čia įtampą padidino blogi tuometiniai šių valstybių santykiai ir lenkai kiekviena proga sakėsi, jog jie yra užtikrinti savo komandos laimėjimu. Dar prieš pirmenybes, Varšuvos lenkų radio ironiškai pranešė, jog į žaidynes yra užsiregistravusi ir Lietuvos komanda, bet ji esanti tokia silpna, kad ją, esą, nugalėsiančios kitos komandos ir lenkams visai neteks susitikti. Bet įvyko kitaip ir lietuviai, patekę į baigminę grupę, iverkė išdidžius lenkus 32-25. Taškai: Talzūnas (21), Puzinauskas (8), Žukas (3).

Pagaliau, gegužės mėn. 7 d. lietuviai dar kartą, jau paskutinėse rungtynėse, susitiko su italų komanda, kuri, pralaimėjusi prieš lietuvius, paguodos rate užėmė pirmąją vietą. Ši kartą italai nepakartoto ankstesnėse rungtynėse padarytos klaidos ir visą laiką kovojo su savo geriausiomis pajėgomis. Tačiau tas jiems nepagelbėjo ir jie dar kartą turėjo nusileisti lietuviams, patirdami 24-23 pralaimėjimą. Lietuvai taškus uždirbo: Talzūnas (14), Kriauciūnas (3), Žukas (3), Andriulis (2), Puzinauskas (2).

Lemiamose rungtynėse prieš Ita-

liją už Lietuvos rinktinę žaidė: Kriauciūnas (komandos kapitonas), Baltrūnas, Puzinauskas, Talzūnas ir Žukas. Antrame kėlinyje, vietoje už baudas aikštę apleidusio Kriauciūno, įėjo Andriulis. Be šiu, atsarginių tarpe dar buvo: Daukša, Kepalas, Mažeika, Nikolskis, Petrauskas ir Šačkus.

Pasibaigus šioms rungtynėms, tuoj nuskambėjo Lietuvos Himnas ir pirmenybių organizacinio komiteto pirmininkas, jūrų kapitonas Spade, išsirikiavusioms komandoms ir didžiuliai žiūrovų miniai paskelbė Lietuvą naujuoju Europos krepšinio meisteriu.

Po milžiniškų ovacijų, Latvijos ministerio pirm. pavad. M. Skujenieks trumpu žodžiu pasveikino naująjį krepšinio meisterį, pabrėždamas, jog Lietuvos pergalė yra pelnyta. Jis, laimėtojams palinkėjęs geros sėkmės ateičiai, Kriauciūnui įteikė Latvijos prezidento dovaną — specialiai padarytą vario lėkštę su atatinkamu įrašu.

Gegužės mėn. 9 d. visa Lietuva su reto džiaugsmo iškilėmis sutiko naująjį Europos krepšinio meisterį. Ta diena Lietuvos gyventojams buvo tikra džiaugsmo diena.

Šis laimėjimas susilaukė nemažo atgarsio ir Amerikos lietuvių tarpe bei jų spaudoje. JAV valstybių lietuvių dienraštis Draugas, 1937 m. gegužės mėn. 10 d. numeryje pirmame puslapyje patalpino didžiulį užrašą: “Lietuva laimėjo krepšinio čempionatą Europoje” ir davė platų pirmenybių aprašymą. Šis pats dienraštis sekančią dieną savo vedamajame rašė: “Tas laimėjimas yra Lietuvos jaunimo laimėjimas. Nėra abejonės, kad tuo ir mūsų tauta nemažai laimėjo. Tai pakėlė lietuvių sportininkų prestižą visoj Europoj ir išgarsino mūsų tautos vardą. To laimėjimo žinios pasiekė ir Amerikos didžiuosius dienraščius. Vadinausi, visas pasaulis sužinojo, kad Lietuva ir sporto atžvilgiu daro stambią pažangą”.

GILSHE

By VINCAS KRĖVĖ

(Translated from the Lithuanian under the supervision of Professor Alfred Senn.)

For information on Vincas Krėvė, the foremost poet of the Lithuanians, see the portrayal given by the Italian critic Giuseppe Salvatori in the journal *Studi Baltici*, Vol. II (Rome, Italy, 1932), pp. 23-34, and Antanas Vaičiulaitis, *An Outline History of Lithuanian Literature* (Chicago, Ill., 1942). A study of the folklore elements of Krėvė's tale was published by Alfred Senn in *Corona* (Duke University Press, 1940), pp. 8-22, under the title "On the Sources of a Lithuanian Tale." A first draft of the present translation was prepared as a classroom assignment by Mr. Robert G. Thompson and Miss Helen D. Lipcius whereupon the final text was established by Miss Elfreda G. Senn.

I

Long, long ago, our fathers don't remember when, perhaps a thousand years ago, or maybe two thousand have already passed, there was a high mountain. On that mountain stood a large palace. In that palace lived a proud nobleman, powerful and so wealthy that even he did not know the amount of his wealth. Around the palace his fields swayed and were as blue as the sea; the woods hummed, filled with wild beasts; the fields were full of cattle. Through the woods, among the leaves, the bees flew buzzing. The white palace was fenced in by high walls. By the gate guards were stationed so that a man could not enter, a beast could not run in, a bird could not fly in without the nobleman's knowledge.

The nobleman was well-known throughout the whole world for his wealth, and no one, neither walking, nor riding, nor driving passed by his high palace without entering, enjoying his wealth, and spending a night. Kings, noblemen, princes and common people spent the night and enjoyed themselves with him. All were taken in, given green wine, and fed. He did not turn away or harm anyone, neither big nor small, neither child nor poor orphan girl.

Dearest to the nobleman of all his uncounted wealth, of which he boasted proudly, was his daughter, the most beautiful girl in all the world — complexion like milk,

mixed with blood; hair like yellow gold, sprinkled with sparkling pearls; eyes blue as the cornflower, hands white as paper. She moved like a swan; she spoke as the nightingale sang. In the daytime she bloomed like a lily, at night she shone like the moon. In all the world no one ever saw anyone like her. As she grew up, matchmakers came streaming from all parts of the country on foot and in carriages. Noblemen and princes and even kings sent them, but she did not want to marry anyone.

The nobleman lived like a real king. He kept many servants, both old men and young lads. There was one who was the most handsome, the most skilful of all horsemen. When he rode his steed, the roan raced with the wind, and under it the earth trembled moaning; the woods, the forest bowed their tree-tops. His iron bow sent arrows swifter than thought, wherever his eyes glanced, wherever his thoughts went. He shot ducks and swans and gray geese. His sword, like lightning, killed bears and stags.

When he rode horseback, the earth rumbled. When he went on foot, the trees trembled. His yellow hair flew in the wind; his eyes were as blue as the heavens when he looked at girls. All loved him, both common people and the nobleman, who never let him go a step from his side. Wherever he went he took the lad. Where he himself should have

gone, he sent the lad instead. But more than anyone else, the nobleman's pretty daughter, the white lily, fell in love with him.

Her bright eyes, like stars in the depths of heaven, like the sun, often looked at the handsome lad, the good-looking horseman, until they disturbed peace of mind and kindled the fire of unhappy emotions in his breast. He fell completely in love with those eyes, and, having fallen in love, he did not sleep a wink, did not dream a dream, but thought all day and night. The gray steed became sad, neighing in vain in the courtyard; the bow and sharp sword rusted while hanging on the wall; the saddle became dusty, lying on the beam of the stable. The young man did not sit on his nimble horse, did not take his pliant bow in his hands, did not shoot the white swans, nor the gray geese, nor the crying ducks, nor the small birds. Instead, sighing and wandering about the white palace and the high bower, he sang songs and thought of his young sweetheart, the fair lily. He pondered for a year, reflected for another, and finally reached his decision to send a matchmaker to his young sweetheart.

When the matchmaker with his escort rode up to great palace, the black dogs started to bark, the gray steeds started to neigh, so that the nobleman's young daughter heard.

Her eyes sparkled like the rising sun, her lips glowed like roses and she spoke like a bird sang: "My father, dear father, let me marry the young horseman. If you do not let me marry him, then I will marry no one. Rather let the green rue wither in my hand before I marry another for my eternal misery, before I give my hand with aching heart to another while loving this one."

Somber clouds darkened, thunder rumbled, waves roared. How the old father scolded his young daughter for her immature words! He called the young lad and spoke to him these sad words: "When you have an estate as large as mine, then I will let you marry my daughter, then send your matchmakers to me. Now, however, sit on your swiftest steed, ride as far as possible from my palace into the wide world, as far as your eyes can see, as far as your steed can carry you."

The lad sighed heavily and saddled his steed; the maiden cried bitterly, sitting at the window, pleading with her old father.

The lad rode out of the estate on to highway and started to think what he should do, where he would ride, where he would stop and spend the night. He had been riding for two days when he saw merchants, transporting uncounted wealth, coming from the city of Alytus straight to the nobleman's palace.

At that moment it occurred to the young man where he would ride, where he would stop and spend the night. He turned his steed back to the swift stream and released him on the green meadow, shackling him with silk fetters. Then he himself lay down under the high bridge, stretched his pliant bow with white hands, put on a reed arrow, and waited for evening and the night. He spent the night motionless. The sun had already risen, but the lad had not yet closed his eyes. He was still sitting there waiting. The bitter dew had not yet fallen when he saw a merchant riding with his wealth. As the merchant approached the

PIRMYN I KOVA

Pirmyn i kovą už tėvynę,
Už brangią žemę Lietuvos!
Garbė tėvams, kurie ją gynė,
Ir kas už ateitį kovos!
Pastiprink, didis Dieve, mus
Atremti priešo puolimus!

Už mūsų žemę numylėta,
Už bočių—milžinų kapus,
Už brangų vardą paveldėta,
Kursai garsus pasauly bus,
Palaimink, Viešpatie galingas,
Lietuvių pastangas teisingas!

Pirmyn gi, vyrai, už tėvynę,
Už brangią žemę Lietuvos!
Ją bočių bočiai amžiais gynė,
Už ją ir jų vaikai kovos!
Pastiprink, didis Dieve, mus
Atremti priešo puolimus!

M a i r o n i s

high bridge, the lad released a swift arrow. Never uttering a word the young merchant fell from his coach and his wealth. The lad buried the merchant under the high bridge, and the wealth he hid in the green woods.

He lay in wait for one night, and another, and a third. He murdered three merchants and buried them under the high bridge in the yellow sand. He killed three merchants and took for himself their uncounted wealth.

He took his steed from the green meadow, saddled him with a saddle of saffian, rode into a distant land, built the highest palace possible, chopped down the oldest woods, plowed the widest fields and sent matchmakers to his sweetheart, to the palace of the old nobleman. He waited one day, and another, and on the third day the earth started to tremble, and then the old father-in-law rode up to view the estate. He looked and was amazed at what he saw. His own palace was high, but the lad's was higher. His fields were wide, but the lad's were wider. His forest were dark, but the lad's were darker. His steeds were swift and nimble, but the lad's were much more nimble.

"Tell me, son-in-law, where did you get your wealth? Did sprites carry it, did hurricanes blow it?..."

"Dear old father, the sprites brought it and the hurricanes blew it out of the land of the Russians, from great castles, where a river of gold flows..."

II

The young lad was strutting along like a cock; beside him walked his lily-like sweetheart. They spoke endearing words. While walking and talking, the maiden asked: "Where did you ride at that time and where did you stop, in what lands did you drive your steed? Was it in the land of the Poles, or in the country of the Russians, that you rode and searched for riches?"

The young lad hung his head and turned as red as a beet. "My darling, my white swan, do not ask your young horseman where he rode, where he stopped, where he sought wealth. I rode cursing my lot; I took the wealth trembling; sighing, I carried the uncounted riches; and now, swallowing my shame, I will tell you. Whether you marry me or not, I will tell you the truth. I will not speak one untrue word, even though I may never see you again. I did not seek wealth in a foreign land. I rode only to the swift-flowing stream and spent the night under the high bridge. There I found my wealth."

The maiden wrung her white hands and spoke, weeping bitterly: "Oh, where did you learn this? In the land of the Russians, in a distant country? You did wrong, dear one, you provoked the gods. You killed people. If I marry you, the gods will send dire punishment on the heads of the two of us. They will destroy us both while we are young."

The maiden wept bitter tears, wrung her white hands, speaking somber words: "I will not marry you, lad, until I know what punishment the gods have in store for us two. I fear the august gods... I fear angry tongues."

(to be cont'd)

feminine

fair

Mergaičių Pasaulis

Redaguoja Veronika Kulbokienė

KUNIGAİKŠTYTĖ BIRUTĖ

Poetas C. Valiūnas savo "Istorinėje dainoje" aprašo kunigaikštienę Birutę šiais žodžiais:

Ant marės krašto, ties miestu Palangos,
Ties žemės mūsų žemaičių pabangos,
Yr aukštas kalnas Birute vadintas,
Žalioms pušelėms kaip ir apsodintas.

Ten, kol laimingos buvo dienos mūsų,
Kol buvom ponais Lietuvos, Kuršių, Prūsų,
Viežlyba, graži, kaip rožė ir rūta,
Kunigaikštienė gyveno Birutė.

Iš užgimimo ne kunigaikštienė,
Gero bajoro duktė, ne vargdienė:
Žemčiūgais brangiais ir aukso auskarais
Nesipuikino vaikščiojant pamariais.

Ji savo darbo marškinius dėvėjo,
Trumpą rainuotą sijoną turėjo;
Ant plaukų pynės rūtų vainykėlis,
Ant balto kaklo gintaro varstelis.

Kad vieną kartą broliai susitarę
Išėjo anksti žvejoti į marę —
Sesuo, nešdama pietus lauknešely,
Sutink jojanti kunigaikštį kely.

Didysis Lietuvos Kunigaikštis Kęstutis
vedęs išymiausią lietuvaitę Birutę

IŽYMŪS LIETUVIŲ MOTERŲ VARDAI

V. KULBOKIENĖ

Tėvai, skirdami savo vaikams vardus, parenka juos dažniausiai arba iš žymių žmonių vardyno arba iš šventųjų arba savo aplinkoje mėgiamų asmenų vardus, trokšdami, kad ir jų vaikai pasektų savais globėjais. Augantiems gi vaikams reikėtų ateina mintis į galvą susidomėti savojo vardo kilme ir savojo globėjo būdo ypatybėmis, ypač šiame krašte, kur švenčiamas gimtadienis, o ne vardadienis. Kaip daugelyje katalikiškų kraštų, taip pat ir Lietuvoje, švenčiant vardo dieną, nejučiomis pagarbiai prisimenamas ir

globėjas. Į šventuosius meldžiamasi — prašoma užtarymo. Apie šventųjų gyvenimus moko mus Bažnyčia. Apie žymius pasaulietiškus vardus gyvendami savame krašte sužinome iš istorijos arba literatūros mokyklose. Gyvenant gi svetur nevisada galima pažinti savosios tautos istoriją bei jos kultūrą nuosekliai. Reikia tenkintis nuotrupomis ir pasitaikančiomis progomis: vaidinimais, paskaitomis ir spauda.

Tad ir stengsimės kartkartėmis šiuose mergaitėms skirtuose puslapiuose, nušviesti mūsų žymesniųjų

moterų vardus.

Mūsų prosenelių tarpe garbingiausioji vieta tenka kunigaikštienei Birutei, kuri karštai mylėjo savo tėvynę ir išaugino Lietuvai didvyrį — Vytautą. Apie ją jau beveik visos šį tą girdėjome pasakojant ar dainuojant savasias motinas. Daugelis gal ir moka dainą: "Ant marių krašto, Palangos miestely",... kur apdainuota yra kuklios lietuvaitės Birutės jaunystė.

Nedaugelis moteriškųjų vardų patenka į istorijos lapus. Tad ir apie Birutę žinome daugiau iš padavimų

Kilimėlis

Projektas

— tai ką žmonės lūpomis perduoda iš kartos į kartą. Istoriniai šaltiniai sako apie Birutę, kad ji buvo antroji Kęstučio žmona, ištekėjusi apie 1349 m. Jos vyriausias sūnus Vytautas buvo gimęs apie 1350 m. Be Vytauto, Birutė dar turėjo sūnus; Tautvilą ir Žygimantą ir tris dukteris: Miklausą, Danutę ir Ringalę. Nei Birutės gimimo metai, nei mirties nėra tikrai žinomi.

Metraščiuose apie Birutę taip rašoma: "Kęstutis, beviešpataudamas Trakuose ir Žemaičiuose, išgirdo apie Palangos mergele, vardu Birutę, kuri, pagonių papročiu, buvo davusi savo dievams pažadą išlaikyti nekaltybę ir kuri pati žmonių buvo garbinama kaip deivė. Ir nuvyko ten pats kunigaikštis Kęstutis, ir patiko didžiajam kunigaikščiui mergele tuo, kad ji buvo labai graži ir protinga, ir jis prašė ją būti jo žmona; bet ji nenorėjo sutikti ir atsakė: "Aš esu pasižadėjus savo dievams tarnauti ligi gyvos galvos. — Ir kunigaikštis jėga paėmė ją iš tos vietos ir su didele pagarba palydėjo ją ligi savo sostinės Traku. Čia sukviets savo brolius, jis iškėlė dideles vestuves ir paėmė mergele Birutę sau už žmoną." Kartą bevažiuojančiam Kęstučiui apie mylią nuo Trakų patiko labai graži ir saugi vieta tarp ežerų, kur pastatė

Naujųjų Trakų pilį, į kurią perkėlė gyventi savąją šeimą. Pirmasis Birutės sūnus Vytautas jau buvo gimęs Senuosiuose Trakuose, augęs Naujuosiuose.

Ir taip ilgus metus laimingai gyveno Birutė gražioje pilyje, augindama savąją šeimą, ugdydama joje meilę savajam kraštui ir drąsą jį ginti nuo priešų. Kai 1382 prasidėjo lemiamos kovos tarp Kęstučio ir Jogailos, Kęstutis savo žmoną Birutę perkėlė į Lietuvos Brastą, pas dukterį Danutę ištekėjusią už Mozūrų kunigaikščio Jonušo. Apie paskutiniąsias Birutės gyvenimo dienas ir jos mirtį tikrų žinių nėra. Vienur kalbama, kai Kęstutis buvo nužudytas Kriavo pilyje, o jo žmo-

na Birutė nuskandinta ežere. Kitur sakoma, kad Birutė ilgai gyvensi, mirė sava mirtimi ir jos pačios prašymu buvo palaidota Palangoje ten, kur ji išvydo saulės šviesą ir kur praleido savo jaunystės dienas. Liaudies pasakojimu, jos garbei supiltas kalnas, Palangoje, prie jūros, pavadintas Birutės vardu. Istoriko Strijkovskio žodžiais, jo laikais žemaičiai ir kuršiai laikę Birutę šventąja ir kasmet tam tikrą dieną rinkdavęsi Palangon jos garbintų.

Birutės vardas ir mūsų laikais yra gerbiamas. Išpopuliarėjęs Birutės vardas duodamas ne tiktai mergaitėms, bet dažnai organizacijoms, laikraščiams, vietovėms ir net imėnėms.

LIETUVOS VYČIŲ JUBILIEJINIS SEIMAS

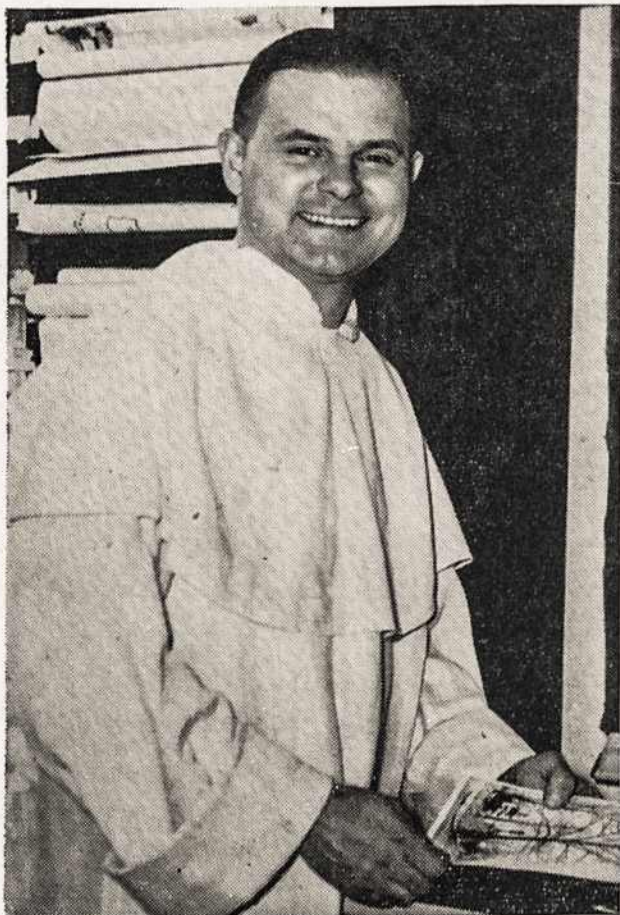
įvyksta š. m. rugpiūčio 21 — 24 dienomis Philadelphia, Pa.

Šis Seimas skirtas ir vyčių organizacijos 45 metų veiklos sukakčiai paminėti. Vyčiai kviečiami šiam Seimui ruošti ir jame gausiai dalyvauti.

W. R. CHINIK

Lietuvos Vyčių Centro Valdybos
Pirmininkas

AWARD TO FATHER ANTONINUS JURGELAITIS, O. P.

ON Dec. 5, 1957, Father Antoninus Jurgelaitis, O.P., professor of Spanish literature at Providence College, was awarded the "Our Lady of Guadalupe Medal" by the Pi Sigma Alpha Fraternity of St. John's University in Brooklyn. This medal is awarded annually to an outstanding figure in promoting inter-American friendship. It recognizes the good neighborliness either of a South American or North American in spreading the ideals of "peace, sincerity, and friendship" among the Americas. Since its inauguration fifteen years ago, recipients of the medal have included Maryknoll author, Father Considine, Father Thornington, S. J., promotor of inter-American student exchange programs, several Latin American ambassadors to the United States, and officials of the Pan-American Union.

The award was given to Father Jurgelaitis in recognition of "his good neighborliness during his student days in Peru and also in the Dominican Republic, for his notable contribution to Latin American scholarship in his dissertation on 'La Christiada del Fray Diego de Ojeda, O. P.', for his decade in collegiate teaching of Spanish-American culture and literature, and for his successful Spanish TV program carried over Station WJAR-TV, Providence."

Presentation of the award was made at the annual induction banquet of the fraternity at which Fr. Casimir Zvirblis, O. P., Professor of Philosophy at St. John's University, introduced the recipient.

Father Jurgelaitis for several years has been an active member of the Knights of Lithuania. He is former spiritual adviser of the N. E. District, frequent contributor of articles for the VYTIS, and collaborator in the Spiritual Program of the K. of L. The Knights of Lithuania extend their sincerest congratulations to Father Jurgelaitis on the high honor that has been conferred upon him, and wish him continued success in the many activities which occupy his busy schedule.

CONFIDENT K. OF L'er

God is with us while we are working, and we also know that God works on while we sleep. That is real faith and real prayer. A wonderful secret of life is simply to do the best you can, with God's help, and then, when you have done your best, to put it all in God's hands and trust in Him that everything will come out all right.

It is easy to permit our spirit to die down, to become drab and dull. Fortunately, there is in this universe a re-creative life force. God is both Creator and Re-creator. At the beginning of your life, God created you, and He has the power to re-create you constantly. You can put yourself in contact with this great re-creative force by going to church more frequently (not just Sundays and holy days), by saturating your mind with the dynamic truths of the Bible, and by praying. By filling your mind with thoughts of faith, hope, courage and the greatness of God, you perpetually renew energy and vitality. Practice living that way, and as you master the art, you will enjoy dynamic life. P.

During the Fall Conference of Western Pennsylvania Catholic Library Association held at the College of Steubenville, Steubenville, Ohio, the ELEMENTARY SECTION was fortunate enough to secure Mrs. Mildred Chinik, librarian at the Carrick Branch Library, Pittsburgh and wife of our national president, as their speaker. Mrs. Chinik's topic was "How to Establish a Small Library." Also, one of our Lithuanian Sisters of St. Francis — Mother M. Aloysia, O.S.F., Mt. Providence Library, Castle Shannon, Pennsylvania was elected Chairlady of the Elementary Libraries Section. Sveikiname!

SONG OF THE SIMPLE MAN'S INABILITY TO WRITE

(translated from Lithuanian)

by Antonia M. Wackell

I

Nothing on earth do I envy
 Neither great wealth, nor great fame, —
 And yet, that which is so dear to man,
 Is like faded autumn leaves to me.
 I am sad for one thing only:
 My inability to write!
 Dear God of mine, if only I could
 Guide my pen to some degree, —
 What lovely songs I would compose,
 What power I would have to understand!...
 All that disturbs the peaceful heart,
 And the breast that is pressed by sorrows,
 Or whatever kindness the eye may see, —
 Quickly, on white paper, I would put it down
 So that every thought that grows in my heart
 Would be easier to retain — for me.

But now my thoughts rise only to perish,
 Because I don't know how to write.

II

The greatness of God — I would write about,
 Who, with one word, the world created, —
 And on it He placed... living beings throughout;
 And in the sky, shining stars He distributed.

I would relate what kind of a song
 Will send us the breezes from out of the sky;
 And I would explain, while they float along,
 Where the skylarks are going when they leave our sky.

I would sing about the summer's dawning,
 About the sun as it rises in the morning;
 And the shining, glistening drops of dew;
 And about the forest birds, when they chirp and coo.

I would tell about the beauty of the field:
 And how the swinging bells pealed.
 How the grain swells, and the ripened straw dries,
 And in the stream, the small fish swim and rise.

Mayhap, more thoughts would again occur
 And quickly, in writing, they would appear;
 But Alas! I cannot write them down on paper...
 And so, like the marks of shadows, they will disappear.

III

I would write about Lithuania's charms;
 The master's manor, the neighbor's farms,
 And our cottages darkened with smoke
 And the churches — beautifully decorated — by folk,
 And our maiden's lovely garden
 With roses, rue and pansies filled; and then
 The beloved flatness of our fields
 And the green coolness that our forest yields...
 If only my pen and I could behave and give; —
 Only for our country would I write and live.
 But now, the world will never hear
 Of me — the simple man — nor my music;
 Nor my thoughts; nor a heart flowing over with blood;
 All will be lost without writing,
 All will be in vain.

J a k š t a s

LIETUVA BRANGI

Graži tu, mano brangi tėvyne,
 Šalis, kur miega kapuos didvyriai:
 Graži tu savo dangaus mėlyne!
 Brangi: tiek vargo, kančių prityrei.

Kaip puikūs slėniai sraunios
 Dubysos,
 Miškais lyg rūta kalnai žaliuoja;
 O po tuos kalnus sesutės visos
 Graudžiai malonias dainas ringuoja.

Ten susimąstęs tamsus Nevėžis
 Kaip juosta juosia žaliąsias pievas;
 Banguoja vagą giliai išrėžęs;
 Jo gilia mintį težino Dievas.

Kaip linksma sodžiuos, kai vyturėlis
 Jaukiai pragysta, aukštai iškilęs;
 Ar saulė leidžias, ar vakarėlis
 Ramumą neša, saldžiai nutilęs.

Bažnyčios tavo ne tiek gražybe,
 Ne dailės turtais, ne auksu žiba;
 Bet dega meilės, maldos galybe,
 Senųjų amžių gyva tikyba.

Graži tu, mano, brangi tėvyne,
 Šalis, kur miega kapuos didvyriai!
 Ne veltui bočiai tave taip gynė,
 Ne veltui dainiai plačiai išgyrė!

M a i r o n i s

Lietuvos Vyčių Istorija

Ignas Sakalas

(tęsa)

100-ji KUOPA

100-ji kuopa Amsterdam, N. Y., buvo įsteigta 1919 metais. Tais laikais Amsterdame buvo nemažai dirbtuvių ir atvykusiems darbo žmonėms netrūko vienokio ar kitokio užsiėmimo. Nemažai buvo privažiavę ir jaunimo iš Lietuvos. Apsigyvenę čia kūrė lietuviškas šeimas, lokales savišalpos draugijas, centrinių organizacijų kuopas. Lietuvišką parapiją čia įsteigė kun. J. Židanavičius, pastatė puošnią bažnyčią, kurią pavadino šv. Kazimiero vardu.

Įsisteigus vyčių kuopa tuojau subūrė 70 narių, kaip užrekorduota Centro sekretoriaus "Vyčio" nr. 12, 1919 metais.

Visą laiką kuopa gražiai veikė, bet ypatingu veikimu pasižymėjo 1920-1926 metais. Tame laikotarpyje buvo suruošta daug vakarų ir kitokių pramogų. Kuopa daugiausiai veikė parapijos reikalais. Pav. parapijai perkant naujus vargonus už \$8,000, vyčiai aukomis ir įvairiais parengimais surinko daugiausiai aukų.

Kuopoje netrūko žymių veikėjų: S. Kerbelis, J. Tamošauskas, S. Kiseliūtė, J. Vasiliauskas, J. Kazlauskas ir kiti buvo nuolatiniai kuopos vadai ir žadintojai narius prie kilnaus veikimo. Kuopos dvasios vadas kun. J. Židanavičius buvo vienas didžiausių organizacijos bičiulių, nuolatinis "Vyčio" bendradarbis. Ne tik rašė straipsnius jaunimo reikalais, bet kūrė trumpus scenos veikalėlius, eilėraščius, kurių daugelį skyrė vyčių organizacijai ir jos veikimui kelti.

Kuopa ir dabar gyvuoja sutelkusi nemažą būrį lietuviško jaunimo, jau čia gimusio ir augusio. Daugelis yra vaikai tėvų, kurie savo jaunystę pašventė vyčių žydėjimui ir veikimui.

101-ji KUOPA

101-ju numeriu Centre buvo įregistruota 1920 metais atsisteigusi vyčių kuopa Plymouth, Pa. Anksčiau ten veikė 57-ji kuopa, įsteigta 1916 metais.

Ir vienai ir kitai kuopai nustojus veikti, 101-sis numeris buvo uždarytas Centro knygoje.

102-ji KUOPA

102-ji kuopa Detroit, Mich. (šv. Antano parapijoj) buvo įsteigta 1919 m. lapkričio mėnesį kun. F. Kemėšio pastangomis, tuometinio šv. Jurgio parapijos klebono. Susirinkimas įvyko Jono Nako namuose. Pirmąją kuopos valdybą sudarė Juozas Taukus — pirm., Rapolas Piragis — vice pirm., Antanas Buknis — fin. sekr., Jonas Nakas — išd. Dvasios vadu paliko kun. F. Kemėšis, kuris tuo metu rūpinosi šv. Antano parapijos steigimu.

Įsisteigusi kuopa tuojau kibo į veikimą. Jau tą pačią žiemą suruošė keletą vakarų. Turint izde jau pinigų, komp. A. Aleksio pastangomis suorganizuotas choras, kuris buvo vienintelė ir tikra meno pažiba naujoje lietuvių kolonijoje. 1920 metais I. F. Boreišis išventinus į kunigus, vyčių kuopos choras nepaprastai gražiai pa-

sirodė per iškilmes ir, vietos vyskupui paskyrus kun. I. F. Boreišį toliau rūpintis naujosios parapijos reikalais, vyčių choras giedojo per lietuvių pamaldas, kurios buvo laikomos kitataučių bažnyčioj iki patys lietuviai pasistatė savo bažnyčią. Savo gražiu giedojimu vyčių choras labai daug prisidėjo prie lietuvių organizavimo sąvojon parapijon ir kėlimo jų religinės bei lietuviškos dvasios.

Parapijai išgijus nuosavas patalpas, ir vyčių kuopa pradėjo sparčiau augti ir daugiau veikti, nes tam turėjo geras sąlygas. Ir taip kuopa žiemą ruošė vakarus - vaidinimus, koncertus, įvairius kultūrinius parengimus, o vasarą — išvažiavimus, gi gautą pelną dažniausiai dalindavos su parapija. Kuopos pastangomis taip pat buvo sukeltas \$6,000 fondas naujiems vargonams nupirkti. Vyčių veikimui tais laikais vadovavo, net vakarų režisorium buvo, kleb. kun. I. F. Boreišis, o chorui pirmiausiai vadovavo komp. A. Aleksis, vėliau T. Lauciūtė-Mazolienė, muz. J. Jankus, muz. J. Olšauskas, muz. J. Blažis.

Lietuvos įvairiuose reikaluose kuopa taip pat nebūvo paskutinė. Ne tik gyvai atsiliepdavo į kiekvieną Tėvynės šauksmą, bet daugeliui sąjūdžių vyčiai vadovavo. Lietuvių dienose, tautinėse šventėse vyčių kuopa ir paskiri nariai buvo vadovaujančiose rolėse.

Sporte vyčių 102-ji kuopa taipgi buvo aktyvi. Savo laiku turėjo stiprias basebolo — vyrų ir basketbolo — merginų ir vyrų rinktines, kurioms nekartą teko rungtis su kitataučių sporto rateliais, o taip pat su Chicagos, Daytono, Clevelando ir kitų vietovių vyčiais.

Iki antrojo Pasaulinio karo kuopos veikimo priekyje stovėjo visa eilė žymių Detroito veikėjų: Vinelis, Minčius, Padolskis, Andriuškevičius, Parimskas, Bendoraitis, Sakalas, Bartkus, Piragis, Samsonas, Kairiūtė, Andriūnaitė, Slambaitė, Aukštakalniūtė, Šliumpaitė, Staniuliūtės, Kaupaitė, Keblaitės ir k.

Karui prasidėjus ir daugelį narių pašaukus karinei tarnybai, kuopos veikimas buvo sustojęs, tačiau jos gyvybė buvo palaikoma energingos pirmininkės Elenos Žaliagiriūtės - Smolek, kuri, kitų mergaičių padedama, rūpinosi, kad nariai kareiviai nebūtų pamiršti laiškais ir dovanomis.

Po karo nariams sugrįžus namo, kleb. kun. I. Boreišis vėl sušaukė jaunimo susirinkimą kuopos veikimui atgaivinti ir įstatyti į buvusias vėžes. Valdybon buvo išrinkti E. Žaliagiriūtė - Smolek — pirm., E. Slavinas — vice pirm., Mildred Slavinas — sekr., Frances Zvirzdinas — koresp. sekr., J. Zvirzdinas — fin. sekr. ir P. Paramskis — išd.

Nuo to laiko vėl prasidėjo gražus kuopos veikimas, kuris tęsiasi ir dabartiniu metu. Kuopa gražiai gyvuoja ir veikia dėl to, kad jos priekyje stovi didelis jaunimo mylėtojas, vyčių organizacijos rėmėjas ir bičiulis — Garbės narys kun. I. F. Boreišis. Iš jaunujų veikėjų šiuo metu ypatingai pasižymi čia gimęs ir augęs lietuvis Boris.

ALFA SUŠINSKAS

AUGŠTYN ŠIRDIS

Ši išpūdingoji antraštė yra ne mano: ji — kun. Dr. Juozo Prunskio, kuria jis pavadino savo naująją knygą ir kuri yra tikrai verta ypatingo dėmesio (atsiprašau: ne dėmesio, bet skaitymo!).

Pats Juozas Prunskis yra lietuviams labai gerai žinomas, kaip vienas iš daugiausia rašančių-kūriantių lietuvių. Be tiesioginio darbo "Draugo" dienraštyje kaip vienas iš jo redaktorių, jis yra autorius net 19 leidinių! Ir daugelyje kitų laikraščių ir žurnalų jis dar bendradarbiauja.

"Augštytyn širdis" yra Juozo Prunskio naujausioji knyga, 1957 metų lapkrietyje pasirodžiusi. Ji — didelio formato, turinti 256 puslapius.

Knyga suskirstyta į šešis didelius skyrius: 1. Ar mes žinome, kur skubame? 2. Ar perskaitei laišką tėvo, kuris yra danguje? 3. Didieji žmonės ir religija, 4. Ant tos uolos aš pastatysiu Bažnyčią, 5. Šventųjų pėdomis ir 6. Meilė ir draugiškumas. Šie skyriai nagrinėja antgamtinį žmogaus gyvenimo tikslą, šventojo Rašto skaitymo naudingumą, didžiųjų žmonių atsidavimą religijai, laimę priklausyti Katalikų Bažnyčiai, tikrąjį šventumą, žmogiškumą ir krikščioniškąją meilę.

Kiekvienas skyrius turi daug straipsnių, kurie įvardyti gražiomis, patraukliomis ir skambiomis antraštėlėmis. Paminėsiu tik keletą iš jų: Ir prie televizijų nepraraskime amžinųjų vizijų, Vienos ašaros istorija, Pasaulinis gaisras ir mūsų

kasdienybė, Mergaitė, kuri atrado tėvą, Žydė, vaikai ir fakirai, Nazareto moterys, Šventųjų sielos nebuvimo mirusiųjų jūromis, Apie tris meiles. Ir visos kitos straipsnių antraštėlės yra įdomios, prasmingos ir dailios.

Ši Dr. Juozo Prunskio knyga yra grynai religinė. Jis skiria ją dvasiniam žmogaus kilimui. Būdamas tikras specialistas apipavidalinti ir pritaikyti įvairius įvykius, nuotykius, pergyvenimus, faktus ir kitų pasakymus, autorius šią knygą yra išpynęs didžiule gausybe pavyzdžių. Šiuo atžvilgiu ji yra pirmoji lietuvių kalba: dar nė viena knyga mūsų kalba tiek neturi dailiai ir prasmingai pritaikytų pavyzdžių, kiek jų kad turi "Augštytyn širdis". Pavyzdžiai paimti ne vien iš kitatautių, bet ir iš lietuvių gyvenimo. Beje, autorius sumaniai įpina ir mūsų rašytojus, mūsų poetus.

Tačiau čia nėra vien palaidas, negyvas pavyzdžių rinkinys. Juozas Prunskis kiekvieną duodamą pavyzdį gabiai pritaiko religiniam ar moraliniam momentui, tinkamas išvadas taikliai padarydamas. Pavyzdžiui: vaizduodamas šventųjų gyvenimą, jis šitaip apie juos atsiliepia: "Šventieji buvo labai malonūs, simpatingi, žmoniškumo pilni asmenys" (190 p.). "Šventieji buvo žmonės, su visais žmogiškais silpnumais, bet jie ryžtingai mokėjo save apvaldyti. Argi mes nežinome, kad vidaus kovų karštyje šv. Ignacas stovėjo šaltame prūde įbridęs iki kaklo, šv.

Benediktas voliojosi erškėčiuose, šv. Jeronimas mušėsi krūtinėn akmenimi, palaimintoji Angela iš Foligno degino save raudonai įkaitinta geležimi... Šventieji kovojo ir kentėjo, jie išrodė linksmi kovose ir kentėjimuose, bet niekas nepasakys, kad jie kovos ir kančių sunkumo nejautė" (191 p.).

Knygos stilius yra sklandus ir gyvas. Turinys — gilus, suprantamas, įdomus. Pateikiamieji pavyzdžiai — vienas už kitą gražesni, įdomesni. Apie šią knygą galima šitaip atsiliepti: "Skaitai, ir vis daugiau norisi skaityti!"

"Augštytyn širdis" yra didelis įnašas į mūsų populiariąją, pritaikomąją religinę literatūrą, ir kun. Dr. Juozas Prunskis atliko labai naudingą darbą, ją parašydamas.

Knyga gražiai ir švariai atspausdinta "Immaculata Press", Putnam, Conn. Dailininko A. Rūkštelės pieštas aplankas yra violetinės, rausvos ir gelsvos spalvos — gražus, nepriraigytas, aukurą simbolizuojas. Tik tas paukštis,* turbūt, žmogaus sielą vaizduojas, visdėlto turėtų kilti augštytyn, o ne leistis žemyn: juk pati knyga ne tik antraštė, bet ir visu savo turiniu skaitytojo širdį kelia augštytyn — tai ir simbolinis paukštis paveiksle turėtų kartu su žmogaus širdimi augštytyn kilti... Bet ši aplankinė pastaba tik pašalinė.

Knyga gaunama Immaculata Press, Putnam, Conn. ir pas platintojus. Kaina \$2.00.

* paukštis, vaizduoja šv. Dvasią. R.

Per visą savo gyvavimą kuopa yra suruošus daugiau kaip 40 vakarų-vaidinimų, daug koncertų, paskaitų įvairiomis temomis, dviem atvejais buvo įsteigus vakarinius lituanistikos kursus, aukomis parėmus katalikiškąją spaudą, vienuolynus ir kitas kultūrinės įstaigas. Savai organizacijai palaikyti ir jos laikraščiu paremti kuopa taip pat daug yra aukojus. Be to, pati kuopa leidžia neperiodinį laikraštuką "Vyčių Kardas". Kuopoj taip pat nuolatos veikia Lietuviškumo ir Lietuvos Reikalų komisijos.

VYČIAI,

Atsiminkime, kad šiais metais sueina vyčių veikimui 45 metų sukaktis. Tą sukaktį visur tinkamai paminėkime!

LIETUVIŲ ŽYGIS AMERIKOS

Amerikos Legijono Stepono Dariaus Posto nariai iš South Bostono iškilmingai neša Lietuvos tautinę vėliavą kartu su Amerikos ir Stepono Dariaus Posto vėliavomis Amerikos Legijono pasaulinio suvažiavimo parade Atlantic City, N. J., Rugsėjo 16, 1957. Posto nariams vadovauja Bronius Kontrimas. Lietuvos vėliavą neša Inžinierius Aleksandras J. Chaplikas. Parade dalyvavo apie 2,000 kariuomenės ir 48,000 Legijonierių. Žiūrovų buvo apie 150,000. Tai buvo antras kartas kai Lietuvos vėliava dalyvavo tokioje milžiniškoje eisenoje. Pirmą kartą buvo 1955 metais Miami, Floridoje, kada lietuvių Stepono Dariaus Posto nariai gavo Amerikos Legijono sutikimą nešti Lietuvos vėliavą pasaulinių suvažiavimų paraduose.

Šiais metais Stepono Dariaus Postas nusivežė su savim Šv. Petro Lietuvių Parapijos CYO dūdų orkestrą iš 70 jaunuolių. Orkestro kelionės išlaidoms padengti Postas sukėlė \$1,800.00, o patys jaunuoliai dar pridėjo iš savęs apie \$700.00.

SENŲ SENOVĖ

Bepigu dabar žmogui gyventi. Sočiai pavalgęs. Gerai apsirengęs. Gyvena reguliuojamos šilimos namuose. Mokosi geros mokyklose. Jo patogumui tarnauja elektra, garas, radijas, įvairiausios mašinos. Jis, kaip paukštis, gali skraidyti ore ir, kaip žuvis, nardyti vandenyje.

Bet ne taip buvo senovėje.

Daugumas iš mūsų dar atsimeiname televizijos ir spalvotų filmų atsiradimą. Vyresnieji atsimeiname tuos laikus, kai nebuvo radijo, kino filmų paveikslai nekalbėjo. O jei pažvelgtume dar į senesnius laikus, tai pamatytume, kad tada nebuvo nei garlaivių, nei traukinių, nei elektros, nei garo mašinų, nei lėktuvų, nei automobilių, nei daugelio

kitų dabar plačiai vartojamų dalyku.

Eidami vis atgal ir atgal, šimtmetis po šimtmečio, pagaliau prieitume ir tokius laikus, kai žmonės visoje žemėje tebebuvo laukiniai, kai gyveno giriose prie upių ar ežerų, dangstėsi vien žvėrių kailiais ir valgė žalią maistą, nes ugnies neturėjo. Bet ir tada žmogus jau turėjo Dievo jam duotą protą. Tuo protu

LEGIJONIERIŲ SUVAŽIAVIME

Šv. Petro Lietuvių Parapijos CYO dūdų orkestras iš South Boston, Mass. maršuoja Amerikos Legijono suvažiavimo parade Atlantic City, N. J. Rugšėjo 16, 1957. Orkestras dalyvavo Jaunuolių Orkestrų varžytinėse pirmą kartą ir laimėjo penktą vietą. Jie buvo kviešti dalyvauti Amerikos Legijono Pasauliniame suvažiavime ir buvo globojami Amerikos Legijono Stepono Dariaus Posto iš South Bostono. Jaunuoliai su pasididžiavimu nešė greta Amerikos valstybinės žvaigždėtos vėliavos Lietuvos tautinę vėliavą. Kitais metais Amerikos Legijono suvažiavimas bus Chicagoje. South Bostono jaunuoliai yra pasiryžę Chicagoje dalyvauti orkestrų varžytinėse ir šį kartą laimėti pirmą vietą. Jie taipgi tikisi dalyvauti parade, drąsiai nešdami Lietuvos vėliavą greta Amerikos vėliavos, kad parodyti pasauliui, jog Lietuvos vaikai niekad nepamirš ir neapleis Lietuvos.

naudodamasis, jis ėmė palengva gerinti savo gyvenimą. Iš akmenų pasidarė būtiniausias įrankius: kirvuką, strėlę, girnas grūdams malti. Išmoko saugoti žaibo uždegtą ugnį, o vėliau ir pats tą ugnį išžiebt. Iš molio nusilipdė puodą valgiui išsivirti. Iš kaulo pasidarė adata, į kurią įvėręs gyslą kailius susisiuvo. O kai jau geriau pavalgė ir bent kiek žmoniškiau apsirengė — pradėjo rūpintis ir papuošalais. Tai,

žinoma, buvo labai labai seniai, prieš daugelį tūkstančių metų. Ar gyveno tada Lietuvoje žmonės? Taip. O iš kur tai žinome, juk niekas tada rašyti nemokėjo ir jokių knygų apie save nepaliko. Tiesa, knygų nepaliko, bet paliko žemėje savo vartotų daiktų. Tokių daiktų, kaip akmens kirvių, strėlių galų, kaplių, papuošalų, puodų šukių, daug randame Lietuvos piliakalniuose, senkapiuose ir gyvenvietė-

se. Tai geriausi čia gyvenusių žmonių liudininkai.

Vėliau žmonės susirado metalų. Pirmiausia iš jų ėmė vartoti varį ir žalvarį, nes jie minkštesni. Iš to laiko Lietuvos žemėje randame varinių ir žalvarinių sagčių, apyrankių, antkaklių ir įvairiausių kitių papuošalų. Pagaliau žmonės išmoko panaudoti ir kietąją geležį. Gyvenimas palengva pradėjo panašėti į tą, kokį turime dabar.

LET US CELEBRATE LITHUANIAN INDEPENDENCE DAY

K. of L. and Lithuanian Affairs

Sometime ago, the author of this article had the opportunity to participate at a meeting of representatives of the Lithuanian Catholic organizations of his parish. We discussed the questions, how to organize our cultural life, how to make known our cultural achievements to a greater number of people and how to celebrate the 40th anniversary of the Independence of Lithuania more effectively.

There were some participants at the meeting who expressed the opinion that the Catholic organizations should be interested only in helping the parish in religious matters and that such questions as how to organize concerts, anniversaries and so on are not directly related to our program. I think that this opinion is a misunderstanding of the program of Catholic Action and especially the program of the Knights of Lithuania. The name of the organization itself shows that we are interested in all Lithuanian affairs. All the members of Catholic Action according to Papal instructions are urged to be active not only in church but to find ways to make more effective the application of Christian principles in our daily life. All Catholic organizations, (members of Catholic Action) are interested in various fields of life and should take an active part in national activities. I think that the Knights of Lithuania understand clearly their slogan and want to serve "God and Country." From the activities of this organization we see that it has a Lithuanian Affairs Committee, which has done and is doing many useful things for enslaved Lithuania. Those thousands of letters to our political leaders, newspaper editors and other influential personalities prove that the Knights of Lithuania really want to be active and are active in Lithuanian affairs.

On February 16, 1958, all the Lithuanians of the free world will celebrate the 40th anniversary of the Independence of Lithuania. We all know that in Lithuania itself, it will be impossible to celebrate this event because Lithuania is under communist occupation. We all hope that in the near future the conditions in communist dominated countries will change and that freedom will come all over the world including our beloved Lithuania.

We are citizens of the most powerful country in the world and we are desirous that the public opinion of America would be on Lithuania's side. That is why we should use every opportunity to help the people of this country to become better acquainted with Lithua-

K. MOCKUS

nian affairs, with our ideals and purposes. It is no secret that there are many thousands of good citizens of this country of Lithuanian extraction who have no connection with Lithuanian activities. In commemorating the 40th anniversary of Lithuania's Independence we should urge them to become better acquainted with and be more active in Lithuanian affairs.

What Should We Do?

I think the Supreme Council of the Knights of Lithuania will find the best ways for the solution of the problem. Here are some of my suggestions:

1. The Knights of Lithuania celebrate St. Casimir's Day each year, but Lithuanian Independence Day, in many places, passes by without too much recognition. On the occasion of the 40th anniversary — February 16, 1958, the Knights of Lithuania should organize meetings for English speaking Lithuanians and their friends with various interesting programs.

2. In many communities the members of the Knights of Lithuania have good friends in the government, radio and TV stations and newspapers. It would be good, if on the occasion of the 40th anniversary we could get more time for Lithuanian programs on radio and TV, and more articles in the American press. One year, I had the opportunity to watch the Lithuanian TV program presented by the Knights of Lithuania in Providence, R. I. It was wonderful. Why couldn't the other councils try to do something like that? If necessary, assistance and cooperation could be gotten from various other Lithuanian organizations.

3. Every anniversary is better observed if we make some solemn promises and if we decide to do something especially for that occasion. Let us decide what we can do as members of the Knights of Lithuania, and as individuals, whose brothers and sisters are behind the Iron Curtain. Let's try to learn better Lithuanian, enroll in our local Lithuanian choirs, write more articles about Lithuania, etc.

PORTRAIT OF A K. OF L. PRESIDENT

Antonia M. Wackell

The years one serves as a president of an organization can be either difficult or untroubled, illuminating or disillusioning; but on the whole, they can be very educational too. The presidential scales of popularity never balance equally: A president will be liked and disliked; admired by friends and well-wishers, and envied by others. Every conscientious president experiences the ups and downs of an organization's course. The adversities, the contrariness must be ignored and dismissed as unimportant — but try to convince the poor president that such incidents are not important!

Presidents never can please everyone, so the sooner that fact is learned the better it will be for the president's peace of mind. A president must also learn that it is impossible to alter the arguments of an opinionated member, who will permit no one to change those stationary opinions.

Where there are presidents — there will also be critics. If a critic should criticise then it is well to remember that the critic only knows how to criticise; and if ever nominated for the presidency will manufacture excuses — for not accepting — faster than an assembly line. They know that they are incapable of doing the same job that the president is doing, but they do not want others to know it. Be sorry for the critic because it is possible that she/he never heard of the power of praise.

A president soon learns to adjust her/himself to the moods of a gathering (there is never a question of others adjusting themselves to the president's mood). A president must never show favoritism or prejudice; and must be impartial and neutral at all times. Above all, never resort to trickery (it is child's play), never belittle another — although another may belittle the president, but the president may not be guilty of disparaging comments.

In parliamentary procedure the president is expected to be an authority in order to know the rules of the game. Like the chief of his tribe, a president must be able to advise, interpret and analyze; and act as philosopher too. Incessant talking on the part of a president is an unpardonable trait, but, in another, it becomes a shining feature commanding plaudits from the crowd.

As a president you will be abused and accused of things that have happened, and things that have not happened; but a president must never be guilty of abusiveness nor accusation. A president is ever

hopeful — even when discouragement weighs the presidential shoulder, the president is the first to encourage others.

In organization activities, the president must possess three constitutional qualities, namely: diplomacy, tact and wisdom. Without these D.T.W.'s — you are sunk! Another nice word to remember and make friends with is perseverance; as a president you will find that it pays off because a president's path is not paved with the proverbial rosebuds; it is not stumble-proof, and it is not easy. It is hard. A president must have a pair of strong, broad and unbending shoulders to bear the numerous problems confronting the organization and the membership. Organization worries and presidential heartaches may be brought home to the president's family, but should the president do that, then this valuable and unsolicited (so you think!) advice will surely be offered: "Get out of it altogether!" So the president learns to suffer in silence and vows to see it through because he/she — like a good workhorse — is faithful and devoted to the organization.

The president must attend all meetings. Neither inclement weather nor an illness is an excuse for shirking presidential duties. Never complain of the extra-added duties that must be performed or the president will be quickly reminded that: presidents don't do a thing but conduct meetings — when everyone else has worked off their sudden urges to get in on the conductor's stand.

This is repetitive: but being a president is hard work, and to be a good one is not easy; but no one will admit it, appreciate it, nor recognize that fact. This is not meant to discourage any new president from embarking upon the presidential boat, but just a reminder that storms and rough waters do appear, and through which, you, as the captain, must sail to enter calmer waters ahead. Just think... if there were no presidents there would be no organizations.

LIETUVIAIS ESAME MES GIMĖ

Lietuviais esame mes gimę,
lietuviais norime ir būt,
tą garbą gavome užgimę,
jai ir neturim leist pražūt!

Kaip ažuols drūts prie Nemunėlio,
lietuviais nieko neatbos,
kaip eglė kur prie Šešupės
ir vėtroj ir žiemą žaliuos.

Lietuviais esame mes gimę,
lietuviais norime ir būt,
tą garbę gavome užgimę,
jai ir neturim leist pražūt!

A SELECTION OF TITLES

Mildred Chinik, Librarian

Now that most of the critics have presented their lists of the ten best in practically every field including literature I should like to present my selection which I think you will all enjoy. Some are undoubtedly tops in the writing field — others are excellent as relaxing reading. Try them if you haven't already read them — guaranteed to please or your money back!

1. **THE NUN'S STORY BY KATHRYN HULME** — The story of a young Belgian girl — a nun in the Belgian Congo. This is a poignant story of the life of a nun who lived under the most trying circumstances. It is written with delicacy and sincerity and I feel it should be a must on our reading lists.
2. **A SINGLE PEBBLE BY JOHN R. HERSEY** — This is a very short novel telling of human strength and tragedy through a boatman's struggle in the terrifying gorges of the Yangtze. It is written in a style of classic simplicity and distinction.
3. **PROFILES IN COURAGE BY JOHN F. KENNEDY** — These stories of American statesmen familiar to all of us show us some different phases of their lives. These men stood behind their principles even at the cost of their political lives. Beautifully written.
4. **THE LAST HURRAH BY EDWIN O'CONNOR** — This is the story of an utterly charming political rogue who dominates this wise and witty novel of an Irish-American mayoralty campaign. An excellent piece of writing.
5. **THREE SAINTS AND A SINNER BY LOUISE HALL THARP** — Julia Ward Howe, her sisters and her brother, are pictured against a rich background of nineteenth-century Boston and New York. An outstanding picture of this period in history.
6. **ROAD TO GLORY BY DARWIN TEILHET** — Hugo Oconor, a young man of questionable birth but obviously of good family is banished from Mexico by the Viceroy Don Matias de Galvez. He is sent to High California to reduce mission lands by resurveying. The time is the 1780's and Father Junipero Serra is the Father-president of the Missions. There is a nice romance between Hugo and Marica Belran, a young brown lass who rescues him from drowning early in the story.
7. **CHARMED CIRCLE BY SUSAN ERTZ** — Young Myron Prentiss and his wife are very rich and choose to live in an enchanted way, protecting their family from the outside world. When the children finally break away from the charmed circle, one by one, and when Myron's business assets dwindle away to nothing, it takes an outsider, the wife of one of the children to bring them all back to normal. New York, Paris and London are the settings and do present a wonderful picture of the times—right before and after the depression after World War I.

8. **FABULOUS VALLEY BY CORNELIA PARKER** — The story takes place in the locale of the discovery of oil in western Pennsylvania — Franklin, Oil City and Titusville. Young Linda marries Silas, a much older man and is taken to live in a small cabin surrounded by a great deal of land. Her life is a rugged one and full of hardship without any of the luxuries of today. When her husband dies her whole life is for Davy, her son. He is dazzled, however, by the riches which come to him through the discovery of oil on their land and he does not find happiness again until his riches are all squandered and they go back to the farm to live. Other colorful characters help to make this a good relaxing novel.

9. **BEYOND THE BLACK STUMP BY NEVIL SHUTE** — Stanton Laird goes from Oregon which he thinks of as frontier country to a land in Australia which is even more frontier than his own land. There he met Pat Regan, a very gruff old Irishman, who managed a ranch of one million acres. He falls in love with Mollie, Pat's red-headed daughter, but all does not turn out as happily as Stan might have wished for. A very good picture of two entirely different civilizations, with social customs accepted in one land but not in the other.

10. **THIS HALLOWED GROUND BY BRUCE CATTON** — The Civil War from the Northern side. This is superb writing, showing a skillful choice of relevant details, and a wonderful narrative sweep. With the current popularity of books written about the Civil War this is by far one of the best ones.

K. OF L. CALENDAR

February 1-2 — **ANNUAL WINTER CARNIVAL**, Athol, Mass. (C-10), Dance — Saturday eve., American Legion Hall, Athol — Carnival Queen to be chosen.

February 8 — **N. E. District Dance**, Armory, Victory Rd. & Neponset Ave., Dorchester, Mass. — Music by the Happy Wanderers.

February 15, — **New York-New Jersey District K. of L. BOWLING BALL**, St. George's Lanes 180-2 New York Ave., Newark, N. J.

February 15 — **A Valentine Dance** sponsored by Council 18, Cambridge to be held at the American Lithuanian Club at 163 Harvard St., Cambridge. Music by the Modernistics.

On February 16, 1958, we will be commemorating the 40th anniversary of Lithuania's Independence Day. This issue carries several interesting articles pertaining to Lithuania. Read them. (Council Activities Section to be published in next month's issue — in condensed form.)

March issue will be dedicated to St. Casimir, our Patron Saint. Order several copies of this special VYTIS — and give them to your friends in order that they may become better acquainted with the life and works of St. Casimir, who is also Patron Saint of Lithuania.

VYČIŲ SENDRAUGIŲ SKYRIUS

Redaguoja **IGNAS SAKALAS**

Nuoširdi užuojauta. Emilija ir Nikodema Karlavičius 1957-ųjų metų pabaiga apgaubė gedulu, kurio sunkus antspaudas paliks visam gyvenimui: gruodžio 28 d. mirė jų vienturtis sūnus Edvardas pačiame gyvenimo žydėjime, 31 metų amžiaus.

Velionis gimęs ir augęs Chicagoj ir čia augštesnius mokslus išėjęs. Antrojo Pasaulinio karo išvakarėse savanoriu įstojo į JAV karo laivyną. Kilus karui jo laivas buvo įjungtas į flotą Pacifiko fronte, kur velioniui teko dalyvauti dideliuose mūšiuose už strategines salas. Po karo garbingai atleistas iš laivyno, grįžęs pas tėvus, kurie vertėsi prekyba, pradėjo planuoti ateities gyvenimą. Deja, karas savo padarė — pasijuto nesveikuoju. Buvo gydomas namuose, kariuomenės ir privačiose ligoninėse, o paskutiniu metu buvo išvežtas net į Mayo kliniką Rochester, Minn.

Velionis priklausė Amerikos Legiono Don Varnas postui ir yra buvęs vicekomandieriu. Prieš įstodamas į JAV laivyną priklausė vyčių 24-tai kuopai, dalyvavo sporte ir visame kitame jaunimo veikime. Sekė tėvų pėdomis, nes tėvai dar prieš susituokdami priklausė vyčių 13-tai kuopai, kurios N. Karlavičius buvo vienas steigėjų ir uolus organizatorius. Vėliau priklausė taip pat vyčių 24-tai kuopai, o šiuo metu yra pavyzdingi sendraugių kuopos nariai. N. Karlavičius sendraugiuose eina išdininko pareigas ir yra atstovas Vyčių namo - salės taryboje.

Pašarvotą Lechawicz koplyčioje velionį aplankė paskutinį sudiev pasakyti labai daug žmonių, nes jis, kaip ir tėvai, turi plačią pažintį ne tik lietuvių, bet ir kitataučių tarpe. Gruodžio 29 d. vakare velioniui karišką pagarbą atidavė Don Varnas postas. Po šių apeigų posto kapelionas majoras kun. A. Švedas, MIC, pasakė turiningą kalbą. Velionies karstas skendo gėlėse ir mišiu aukų kortelėse. Ir sendraugiai ne tik gausiai dalyvavo šermenyse, asmeniškai ir kuopos vardu užprašė

mišias už velionies sielą, bet taip pat skaitlingai dalyvavo ir laidotuviuose. Palaidotas gruodžio 31 d. šv. Kazimiero kapinėse.

Kalėdų senelė. Amerikoje, o ir visame laisvajame pasaulyje, yra žinomas tiksliai Kalėdų senelis (Santa Claus), kuris Kristaus gimimo šventės proga savo dovanomis pradžiugina ypatingai neturtinguosius, pašalpos reikalingus. Bet Chicagoj vienu Kalėdų seneliu yra moteris.

Kaip žinome, tremtyje iš veikiančių augštesniųjų lietuvių mokyklų mažiausiai paramos iš amerikiečių lietuvių gauna tėvų saleziečių išlaidoma gimnazija Italijoje.

Šimet berods jau trečios Kalėdos, kurių laukiant nusistatyta dovanėlėmis iš Amerikos pradžiuginti tos gimnazijos moksleivius. Už surinktas aukas CARE maisto siuntimo įstaiga iš vyriausybės supirktų maisto atsargų pasiunčia kiekvienam moksleiviui 20 svarų maisto tiksliai už vieną dolerį. Kaip kiekviename darbe, taip ir čia — aukas rinkti, iš aukojančių priimti, CARE įstaigai pasiūsti, apyskaitas padaryti ir jas spaudoje paskelbti — reikia pasišventusio asmens.

Ir miela paskelbti, kad Chicagoj tokiu pasišventusiu asmeniu — Kalėdų senele — yra nenuilstanti lietuvių katalikų visuomenės veikėja ir pavyzdinga sendraugių narė Elzbieta Samienė.

Labdarių veikloje. Chicagoj veikia LRK Labdarių Sąjunga, kurioje nuo pat jos įsteigimo (sąjungos sumanytoju buvo vyčių organizatorius kun. F. Kemėšis) žymiausiai veikėjais buvo ir tebėra vyčiai. Kuopose ir centre pirmose veikimo gretose stovi vyčiai sendraugiai. Metiniuose sąjungos skyrių suvažiavimuose į vadovaujamas vietas taip pat renkami vyčiai. Ir šių metų sąjungos atstovų suvažiavime prezidiume ir įvairiose komisijose buvo L. Šimutis, B. Cicėnienė, A. Bacevičius.

Džiaugiamės pasveikusia. Pastaruosiuose sendraugių susirinkimuose pasigesta visuomet giedrios nuotaikos ir malonios šypsenos veide Teklės Norbutienės, vienos pirmaujančių šeimininkių įvairiuose k. p. parengimuose (tuo pačiu ji pasižymi ir kitose draugijose Brighton Parke). Sužinota, kad buvo tiek sunegalėjęs, kad net prisėjo ligoninėj atsigulti.

Dėkui Dievui, jau pasveiko ir tikimės vėl matyti ją sendraugių tarpe.

Su linkėjimais sveikatos sendraugiai per ligonių lankymo komisiją pasiuntė Teklei tradicinę dovanėlę.

Pasveikimo suvažiavimą. Gruodžio mėnesio susirinkime nutarta pasveikinti New York ir New Jersey apskrities ir viso rytinio pakraščio vyčių atstovų suvažiavimą sausio 11 ir 12 dienomis Newarke, N. J. Kalbant apie Rytinių valstybių vyčių veikimą, buvo iškeltos mintys, kad ir Illinois - Indiana apskritis pajudėtų į platesnį veikimą, nes jaunimo veiklos dirva Chicagoj ir apylinkėse yra labai ir labai apleista.

Sendraugiai bus šeimininkai. 500 metų šv. Kazimiero gimimo jubilėjus Chicagoj bus minimas didelėmis iškilmėmis kovo 9 d. šv. Kryžiaus parapijos bažnyčioje. Minėjimui ruošti sudarytas platus komitetas, kurį sudaro visų Chicagos lietuvių katalikiškųjų organizacijų, draugijų bei klubų atstovai. Tad šiemet Chicagos vyčių dvasinė - tradicinė puota savo globėjui šv. Kazimierui pagerbti bus kartu su kitomis draugijomis. Bažnytinės iškilmės bus baigtos vyčių šv. Kazimiero ordino medalių pašventinimu ir įteikimu Ketvirtąjo laipsnio nariams.

Po bažnytinių iškilmų, kaip ir kas met, vyčiai susirinks į Vyčių salę pusryčiams ir trumpai programai. Pusryčius paruos ir visame šeimininkaus sendraugių kuopa.

ANTANAS BALCYTIS-36
2512 W. 45 PL.
CHICAGO, ILL.

11220

Are your Public Relations Showing

Why This Test of Coolheadedness Is Important in Public Relations

One of the greatest of all public relations men, Ivy L. Lee, remarked that in order to handle, control, win the public an essential quality is coolheadedness — the ability to keep control of oneself, hence others.

You may wonder how coolheaded you are. This test by eminent psychologist James F. Bender will interest you. Dr. Bender says if your score is 250 or over you don't have to worry about how composed you are. Ready?

	YES	NO	SOME-TIMES
1. DO YOU REPLY TO A HARSH WORD WITH A CALM ONE?	20	0	5
2. DO YOU BEGIN TO FROWN WHEN SOMEONE ELSE DOES?	0	20	5
3. DO YOU GET EXCITED WHEN YOU HEAR GOSSIP?	0	20	5
4. DO YOU GET ANGRY WITH NOISY CHILDREN?	0	20	5
5. IF YOU ARE CRITICISED, DO YOU SHOW RESENTMENT?	0	20	5
6. DOES YOUR FAMILY LOOK TO YOU IN A CRISIS?	20	0	5
7. DO YOU GET SO ANGRY THAT YOU SEE RED?	0	20	5
8. DO YOU BAWL OUT SOMEONE WHO STEPS AHEAD OF YOU IN A LINE?	0	20	5
9. IF CAUGHT IN A TRAFFIC JAM DO YOU START CUSSING?	0	20	5
10. DO YOU ALWAYS JOIN IN A HEATED ARGUMENT?	0	20	5
11. IN TIMES OF CRISIS, DO YOU LOSE YOUR HEAD?	0	20	5
12. DO YOU LAMBASTE PUBLIC OFFICIALS WITHOUT LEARNING THE FACTS?	0	20	5
13. DO YOU SHOUT OR SCREAM WHEN YOU CAN'T HAVE YOUR OWN WAY?	0	20	5
14. DO YOU HAVE THE ABILITY TO SOOTHE EXCITED PEOPLE?	20	0	5
15. DO YOU BELIEVE YOU CAN BECOME CALMER?	20	0	5
16. DO YOU HAVE THE REPUTATION OF "POURING OIL ON TROUBLED WATERS"?	20	0	5
17. DO YOU WEEP WHEN YOU SEE A PARADE?	0	20	5
18. CAN YOU KEEP YOUR VOICE DOWN WHEN YOU BECOME IRRITATED?	20	0	5
TOTAL			

Well, how did you rate?